

Nota

Sint-Eloois-Vijve, Gentseweg 723-729

Verslag van Resultaten

Titel

Nota Sint-Eloois-Vijve, Gentseweg 723-729: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Stefanie Sadones, met bijdrages van Alexander Comeyne en Mike Creutz

Erkende archeoloog

Ron Bakx

BAAC-Projectnummer

2018-0193

ID-nummer archeologienota

ID5453

Plaats en datum

Gent, 20 juni 2019

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 1154

ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Aanleiding	5
1.3	Onderzoekstraject.....	5
1.4	Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. de archeologienota	5
2	Proefsleuvenonderzoek	6
2.1	Beschrijvend gedeelte	6
2.1.1	Administratieve gegevens	6
2.1.2	Onderzoeksopdracht	6
2.2	Werkwijze en strategie van het vooronderzoek	9
2.2.1	Methoden en technieken.....	9
2.2.2	Organisatie van het vooronderzoek	11
2.2.3	Afwijkingen uitvoer onderzoek.....	12
2.2.4	Gegevens feitelijke uitvoer proefsleuvenonderzoek	13
2.2.5	Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding.....	13
2.3	Assessmentrapport Proefsleuvenonderzoek.....	15
2.3.1	Assessment landschap en bodem	15
2.3.2	Assessment sporen en structuren.....	20
2.3.3	Assessment vondsten	31
2.3.4	Assessment stalen.....	32
2.4	Synthese onderzoeksresultaten Proefsleuvenonderzoek	34
2.4.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	34
2.4.2	Verklaring ontbreken archeologische ensemble.....	34
2.4.3	Confrontatie resultaten eerder vooronderzoek	34
2.4.4	Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed	35
2.4.5	Onderzoeksvragen: Antwoorden	35
2.4.6	Synthesekaart	38
2.5	Besluit	38
2.5.1	Potentieel op kennisvermeerdering	38
2.5.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	38
3	Samenvatting.....	40
4	Lijsten.....	41
4.1	Figurenlijst.....	41
4.2	Tabellenlijst	41
4.3	Plannenlijst	41
5	Bibliografie	42
6	Bijlagen	43
6.1	Sporenlijst	43

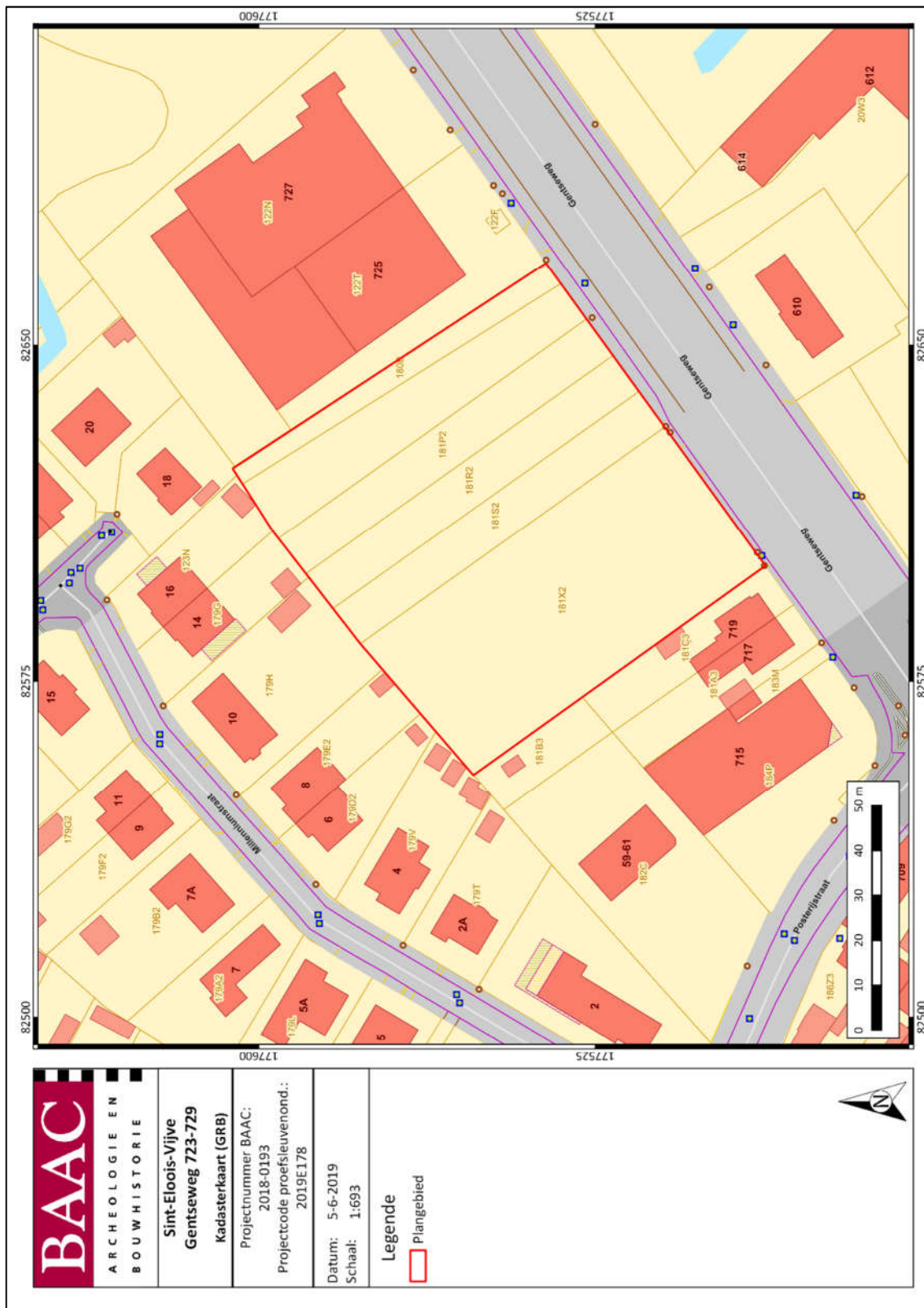
6.2	Vondstenlijst.....	43
6.3	Fotolijst	43
6.4	Allesporenkaart.....	43

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

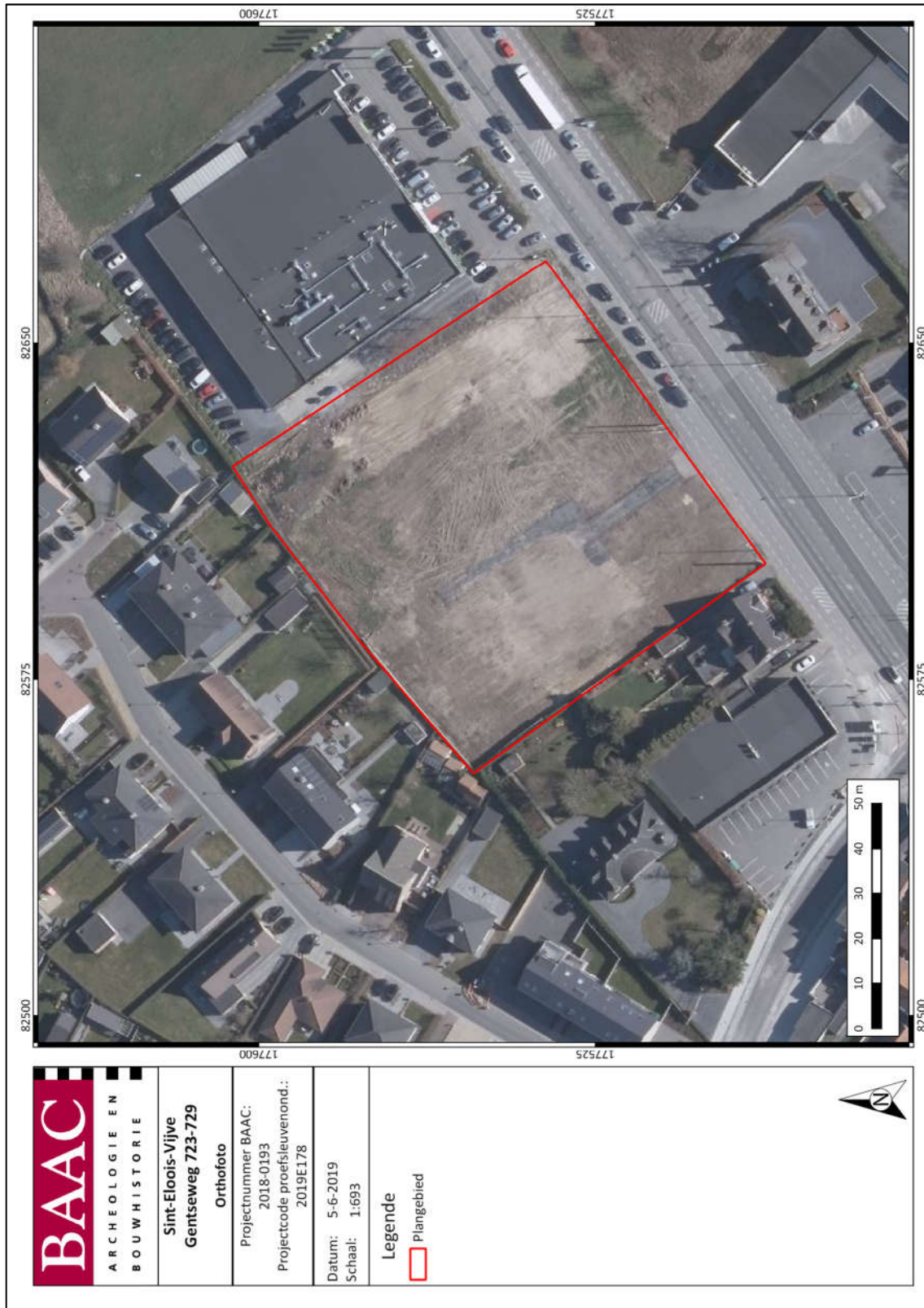
Naam site	Sint-Eloois-Vijve, Gentseweg 723-729		
Ligging	Gentseweg 723-729, deelgemeente Sint-Eloois-Vijve, gemeente Waregem, provincie West-Vlaanderen		
Kadaster	Waregem, Afdeling 6, Sectie A, Percelen 181x2, 181s2, 181r2, 181p2, 181n ² en 180b		
Coördinaten	Noord:	x: 82622,499	y: 177605,823
	Oost:	x: 82668,328	y: 177535,999
	Zuid:	x: 82600,736	y: 177487,075
	West:	x: 82554,019	y: 177532,172
Projectcode BAAC Vlaanderen	2018-0193		
ID archeologienota	5453		

¹ AGIV 2019d

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)² (1:693; digitaal; 05062019)

² AGIV 2019a

Plan 3: Plangebied op de orthofoto³ (1:693; digitaal; 05062019)

³ AGIV 2019c

1.2 Aanleiding

De voorliggende nota omvat de uitgestelde uitvoer van de maatregelen opgelegd na eerder archeologisch vooronderzoek. Dit werd gerapporteerd in de archeologienota “Archeologienota Gentseweg (Waregem, West-Vlaanderen)” (ID5453). Het reeds uitgevoerde vooronderzoek omvat een bureauonderzoek. Het bureauonderzoek voor het plangebied werd in november 2017 uitgevoerd door Ruben Willaert bvba. De synthese van het bureauonderzoek⁴ luidt als volgt:

“De opdrachtgever plant de bouw van een commercieel pand met zes units en bijhorende infrastructuur aan de Gentseweg te Sint-Eloois-Vijve, deelgemeente van Waregem. Het terrein is ca. 0,7ha groot en is momenteel bebouwd, deze wordt in het kader van de geplande ontwikkeling gesloopt.

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei. De quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het plangebied een profielopbouw weer van laatpleistoceen dekzand bovenop fluviatiele afzettingen van het weichseliaan. Ten oosten van het plangebied ligt de stroomvlakte van de Gaverbeek. De bodem bestaat naar alle waarschijnlijkheid uit lichte zandleem. Deze gegevens wijzen op een éénduidige stratigrafische situatie waarbij eventueel aanwezige resten zichtbaar zijn onder de bouwvoor.

Cartografisch onderzoek wijst op een ruraal karakter van het plangebied waarin pas na de Tweede Wereldoorlog verandering komt. De Ferrariskaart geeft aan dat het terrein reeds in de 2e helft van de 18e eeuw wordt geploegd. Bijgevolg zijn de bewaringcondities inzake artefactenconcentraties niet gunstig. Op het terrein of in de directe omgeving zijn geen archeologische waarden gekend. In de ruime omgeving zijn verschillende waarnemingen die wijzen op menselijke aanwezigheid in de ijzertijd en romeinse periode. Ook wordt op basis van luchtfotografische prospectie de aanwezigheid van grafmonumenten uit de bronstijd vermoed langsheen de Leie. Verspreid in de omgeving wordt op basis van cartografische indicatoren ook de locatie van hoeves met walgracht aangetoond.

Concreet is er ter hoogte van het plangebied een generieke archeologische verwachting waarbij eventueel aanwezig erfgoed bestaat uit grondvaste resten die zichtbaar zijn onder de teelaarde. Er is geen verwachting inzake gunstige condities met betrekking tot de bewaring van artefactenconcentraties. De meest geschikte onderzoeksmethode inzake deze verwachting is een proefsleuvenonderzoek.”

1.3 Onderzoekstraject

Het verder vooronderzoek opgelegd in het Programma van Maatregelen bij archeologienota ID5453 omvatte een proefsleuvenonderzoek. Het proefsleuvenonderzoek (2019E178) werd uitgevoerd door BAAC Vlaanderen bvba, onder leiding van archeoloog Stefanie Sadones.

1.4 Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. de archeologienota

Nvt

⁴ DE GRUYSE e.a. 2017

2 Proefsleuvenonderzoek

2.1 Beschrijvend gedeelte

2.1.1 Administratieve gegevens

Proefsleuvenonderzoek	Projectcode	2019E178
	Veldwerkleider	Stefanie Sadones (archeoloog)
	Erkend archeoloog	Ron Bakx (Erkenningsnummer: 2016/00130)
	Betrokken actoren	Ron Bakx (erkend archeoloog)
		Mike Creutz (aardkundige)
		Sander De Ketelaere (specialist Romeins aardewerk)
		Olivier Van Remoorter (specialist middeleeuws aardewerk)
	Betrokken derden	/

2.1.2 Onderzoeksopdracht

2.1.2.1 Keuze onderzoeksmethode

In de archeologienota "*Archeologienota Gentseweg (Wargem, West-Vlaanderen)*" (ID5453)⁵ werd geconcludeerd dat de meest geschikte onderzoeksmethode met betrekking tot het plangebied een proefsleuvenonderzoek was.

2.1.2.2 Afbakening onderzoeksterrein

Het volledige plangebied, met een oppervlakte van ca. 7.064 m², werd geselecteerd voor vervolgonderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuvenonderzoek.

2.1.2.3 Onderzoeksdoelstellingen

Proefsleuvenonderzoek is erg geschikt voor het opsporen van archeologische ensembles onder de vorm van grondsporen op rurale terreinen met een grote oppervlakte. Belangrijk hierbij is dat het sleuvenonderzoek aanleiding is voor een verdere evaluatie van het terrein in een nota.

Indien de kans op aanwezigheid van waardevolle archeologische ensembles vrijwel onbestaande wordt ingeschat, is het sleuvenonderzoek in regel het eindpunt van het archeologisch traject. Wanneer de kans hoog wordt ingeschat, wordt binnen de nota een advies voor een vervolgetraject geformuleerd. Vaak bestaat dit uit een vlakdekkende opgraving op specifiek afgebakende zones van het onderzoeksterrein.

Tijdens dergelijk onderzoek is het van belang dat slechts een beperkt deel van het plangebied onderzocht wordt. Archeologische sporen worden tijdens een sleuvenonderzoek immers niet volledig onderzocht. Om de kans op de beschadiging van het archeologisch ensemble te beperken, wordt een dekkingsgraad van 10%-15% vooropgesteld. Zo wordt het resultaat van het onderzoek bereikt met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek kan ook een landschappelijk bodemonderzoek worden uitgevoerd. Dit gebeurt door de aanleg van systematisch ingeplande profielkolommen.

Deze onderzoeksopdracht kadert binnen de doelstelling van het vooronderzoek – het vaststellen van de aanwezigheid van een archeologische site en de karakteristieken en bewaringstoestand van deze site, alsook een analyse van de relatie met het landschap, de waarde en de impact van de geplande werken – die tijdens het voorgaande bureauonderzoek niet werd gehaald. Er wordt na het

⁵ DE GRUYSE e.a. 2017

bureauonderzoek dan ook overgegaan tot verder vooronderzoek met ingreep in de bodem, om de onderzoeksdoelstellingen alsnog te halen.

2.1.2.4 Onderzoeksvragen

Voor het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van een proefsleuvenonderzoek, werden in het programma van maatregelen van de archeologienota “Archeologienota Gentseweg (Waregem, West-Vlaanderen)”⁶ volgende onderzoeksvragen opgesteld die beantwoord moeten worden:

- Wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding?
- In hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Is er sprake van verstoring door de sloopwerken?
- Zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? In welke mate zijn ze natuurlijk of antropogeen? Beschrijf.
- Wat is de bewaringstoestand van de sporen?
- Kunnen de bodemkundige vaststellingen gerelateerd worden aan de eventuele afwezigheid van antropogene sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en het landschap?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?
- Kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van de waargenomen archeologische fenomenen een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid?
- Zijn er indicaties die wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte? Wat is de omvang? Hoeveel niveaus? Geschatte aantal individuen?
- Wat betekenen de gegevens mogelijk voor de aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale ontwikkeling en geschiedenis?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
 - o Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 - o Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
 - o Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
 - o Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

⁶ DE GRUYSE e.a. 2017

2.2 Werkwijze en strategie van het vooronderzoek

2.2.1 Methoden en technieken

2.2.1.1 Algemene bepalingen

Voor de *algemene bepalingen* en specifieke methode van het onderzoek wordt verwezen naar het Programma van Maatregelen bij archeologienota ID5453⁷ en de desbetreffende hoofdstukken in de Code Goede Praktijk.⁸

2.2.1.2 Specifieke methodologie

Overgenomen uit de archeologienota “Archeologienota Gentseweg (Waregem, West-Vlaanderen)”⁹:

“De meest geschikte onderzoeksmethode met betrekking tot het plangebied is een proefsleuvenonderzoek ná de sloop van de aanwezige bebouwing en eventueel noodzakelijke rooiwerken. Deze terreininventarisatie dient een statistisch representatief deel van het terrein te inventariseren. De proefsleuven worden aangelegd in een regelmatig patroon om zo een dekking te verkrijgen die toelaat een gedegen inschatting te maken van het bodemarchief op het plangebied. Er moet uitgegaan worden van een situatie waar de verticale stratigrafie éénduidig is, conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk, artikels 8.6 en 8.6.1. Op basis van de beschikbare gegevens is er geen verwachting inzake een bewaarde artefactensite.

De archeologische prospectie met ingreep in de bodem wordt als succesvol beschouwd indien er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het rapport wordt opgeleverd.

Indien tijdens het proefsleuvenonderzoek, tegen verwachtingen in, wel een afgedekte artefactensite, bestaand uit (een) vondstenconcentratie(s), wordt aangesneden/herkend moet de onderzoeksmethode aangepast worden. Het proefsleuvenonderzoek dient gestaakt te worden. Alle vondsten worden ingemeten en voorgelegd aan een specialist, opdat een verdere waardering van de vindplaats kan plaatsvinden (d.m.v. waarderende boringen en aardkundige waarnemingen i.v.m. bewaringscondities). Hierbij wordt verwezen naar de bepalingen rond steentijdvindplaatsen en relevante onderzoeksmethodes in de Code van Goede Praktijk.

Vóór het eigenlijke terreinwerk aanvang neemt bekomt de veldwerkleider de nodige leidingplannen. Deze plannen dienen continu aanwezig te zijn gedurende de uitvoering van het archeologisch onderzoek.

Gelet het alluvium van de Gaverbeek in het oosten worden de sleuven hier best haaks op georiënteerd. Concreet betekent dit een inplanting volgens een noordoost-zuidwest as.

Het onderzoeksgebied is ca. 6993m² groot. De proefsleuven dienen 10% van de onderzoekbare oppervlakte te beslaan (d.i. ca. 699m²) met bijkomend ca. 2,5% aan kijkvensters of dwars/volgsleuven waar relevant (= ca. 175m²). De kijkvensters dienen voldoende groot te zijn om een antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen.

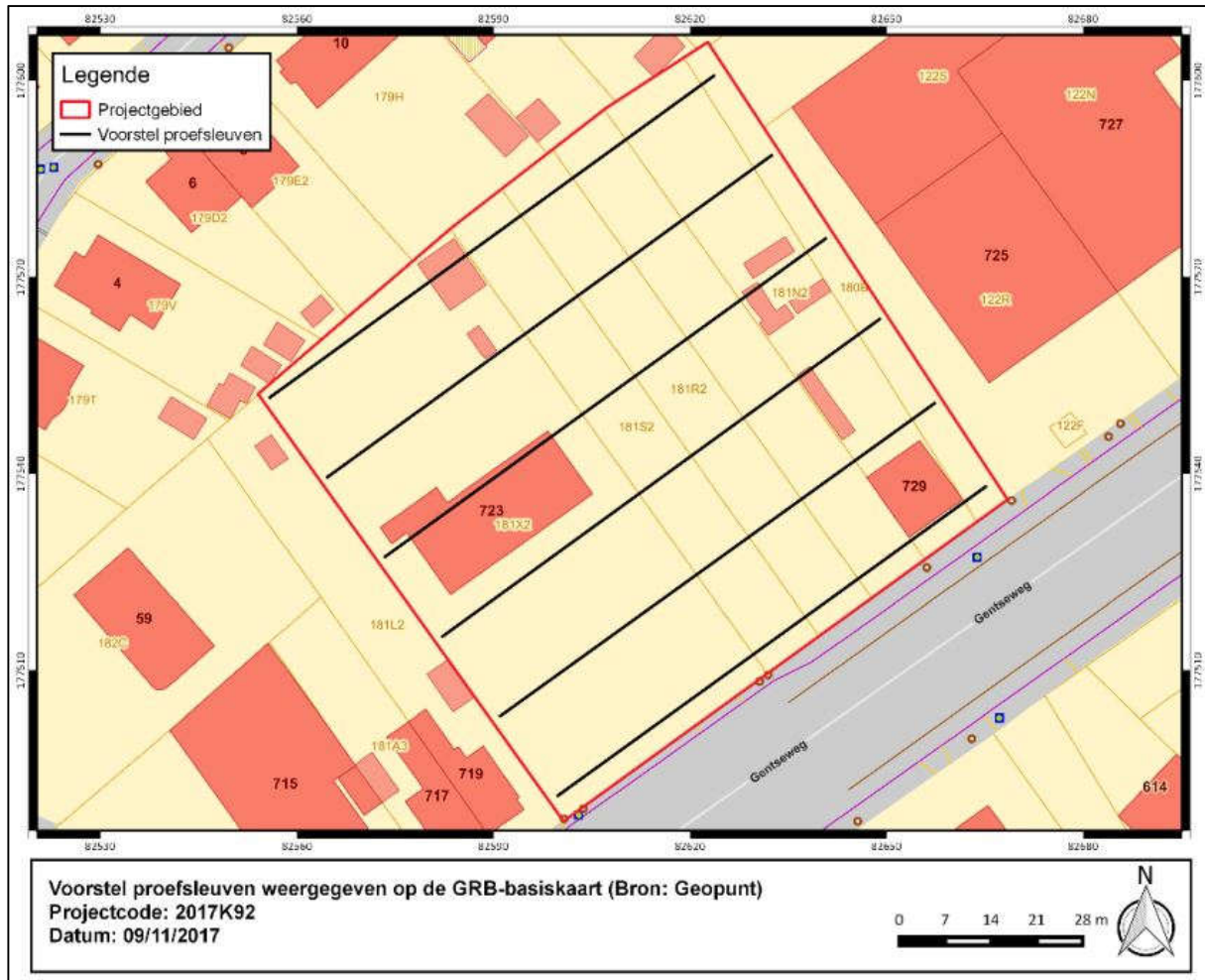
De proefsleuven worden aangelegd door een rupskraan met tandenloze bak, deze kraan dient over voldoende vermogen te beschikken om een vlotte werking te garanderen. De minimale breedte van de kraanbak bedraagt 2m. De proefsleuven worden laagsgewijs uitgegraven door de kraan, onder begeleiding van de veldwerkleider, tot op het archeologisch leesbaar niveau.

⁷ DE GRUYSE e.a. 2017

⁸ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2019

⁹ DE GRUYSE e.a. 2017

Tijdens het terreinwerk dient aandacht uit te gaan naar de bodemkundige situatie binnen het plangebied en de relatie met de aanwezige sporen. Hiervoor dienen profielkolommen aangelegd te worden. Deze worden geïnterpreteerd door een assistent-aardkundige. Minimaal wordt één profielkolom per sleuf aangelegd, indien mogelijk in een geschrinkt patroon. Ze worden tot minstens 40cm in het ongeroerd sediment uitgegraven. Het vooronderzoek met ingreep in de bodem, zijnde veldwerk, verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.”

Figuur 1: Voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (overgenomen uit het Programma van Maatregelen van de archeologienota “Archeologienota Gentseweg (Waregem, West-Vlaanderen”¹⁰).

¹⁰ DE GRUYSE e.a. 2017

Figuur 2: Foto's van het terrein tijdens het onderzoek

2.2.2 Organisatie van het vooronderzoek

Het onderzoek werd uitgevoerd op 23 mei 2019 onder leiding van archeoloog Stefanie Sadones. Mike Creutz was aanwezig op het onderzoek voor de bodeminterpretatie. Verder werd het veldwerk uitgevoerd door erkend archeoloog Ron Bakx.

De sleuven werden aangelegd met behulp van een kraan op rupsbanden van 21 ton met een gladde graafbak van 2 m. Van alle sleuven werden overzichtsfoto's gemaakt. De sleuven en sporen werden ingetekend door middel van een GPS van het type Geomax Zenith 25 PRO en gedocumenteerd aan de hand van beschrijvingen. Indien een spoor zich tegen de putwand bevond, werd het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Sporen-, foto- en vondstenlijsten werden digitaal geregistreerd in het veld. Gebruik makend een GIS omgeving werden de verzamelde data verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan.

Figuur 3: foto's methodiek

2.2.3 Afwijkingen uitvoer onderzoek

2.2.3.1 Afwijkingen t.a.v. de C.G.P.

Het onderzoek werd uitgevoerd volledig conform de Code van Goede Praktijk.

2.2.3.2 Afwijkingen t.a.v. de voorwaarden voor bekrachtiging van de archeologienota

De archeologienota *“Gentseweg (Waregem, West-Vlaanderen)”* (ID5453) werd bekrachtigd onder voorwaarden. Deze luiden als volgt:

- *“Als voorwaarde wordt gesteld dat deze constructies slechts gesloopt mogen worden tot op maaiveld niveau, en dat funderingen, kelders of vloerplaten enkel mogen worden verwijderd na toestemming van en in aanwezigheid van een erkend archeoloog.”*
- *“Bijkomend willen wij de aandacht vestigen op het feit dat het sleuvenplan voor dit project, zoals dat vooropgesteld wordt in het programma van maatregelen, in de praktijk uitvoerbaar wordt geacht. Enkel op basis van inhoudelijke elementen kan afgeweken worden van het bekrachtigde programma van maatregelen. Het is de verantwoordelijkheid van de erkend archeoloog en de bouwheer dat alle obstakels, zoals afsluitingen en bomen, worden verwijderd zodat het sleuvenplan kan worden nageleefd zoals bekrachtigd.”*

De binnen het plangebied aanwezige constructies werden echter reeds gesloopt vóórdat de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek werd toegewezen aan BAAC Vlaanderen, waardoor de sloopwerken niet opgevolgd werden door een erkende archeoloog. Het gevolg hiervan is dat niets geweten is over de mogelijke aanwezigheid van funderingen, kelders of vloerplaten binnen het plangebied en of deze, indien aanwezig, op hetzelfde moment gesloopt werden als de bovengrondse constructies. De uitgevoerde proefsleuven werden volledig conform de vooropgestelde voorwaarde ingepland binnen het plangebied.

2.2.3.3 Afwijkingen t.a.v. Programma van Maatregelen ID5453

Alle sleuven werden aangelegd zoals voorgesteld in de specifieke methodologie beschreven in het Programma van Maatregelen van de desbetreffende archeologienota. Enkel in het uiterste noorden van het plangebied kon werkput 1 niet volledig aangelegd worden door de aanwezigheid van hoge begroeiing, hoofdzakelijk bestaande uit wilgen (Figuur 4).

Figuur 4: Hoge begroeiing in het uiterste noorden van het plangebied

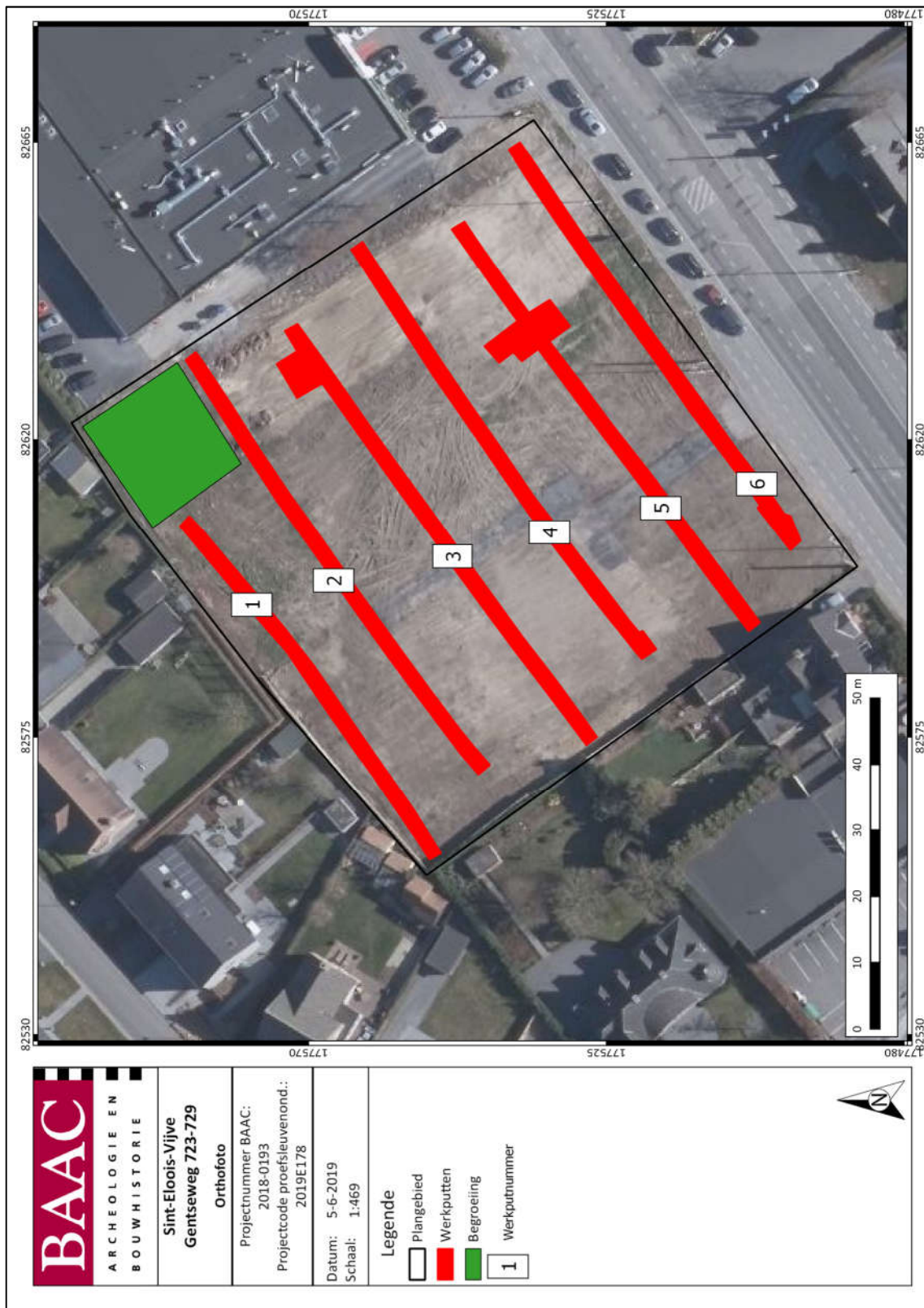
2.2.4 Gegevens feitelijke uitvoer proefsleuvenonderzoek

Er werd in totaal 1.089 m² aan sleuven en kijkvensters aangelegd. De sleuven strekten zich uit over 443 m lengte. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 7.064 m². Dit houdt een dekkingsgraad in van 15,4%. De kijkvensters werden in het noordoosten (werkput 3) en het oosten (werkput 5) van het plangebied aangelegd.

- Aantal proefsleuven: 6
- Oppervlakte plangebied: ca. 7.064 m²
- Oppervlakte onderzoekszone : ca. 7.064 m²
- Oppervlakte onderzoek: 1.089 m²
- Dekkingsgraad uitgevoerd onderzoek: 15,4 %

2.2.5 Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding

Er werd geen beroep gedaan op externe specialisten.

Plan 4: Aangelegde proefsleuven en kijkvensters op orthofoto, met aanduiding reden tot afwijkingen¹¹
(1:469; digitaal; 05062019)

¹¹ AGIV 2019c

2.3 Assessmentrapport Proefsleuvenonderzoek

2.3.1 Assessment landschap en bodem

2.3.1.1 Landschappelijke en aardkundige situering

Zie hoofdstuk 1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens in de archeologienota “Gentseweg (Waregem, West-Vlaanderen)” (ID5453).¹²

2.3.1.2 Bodem en paleolandschap: beschrijving referentieprofielen

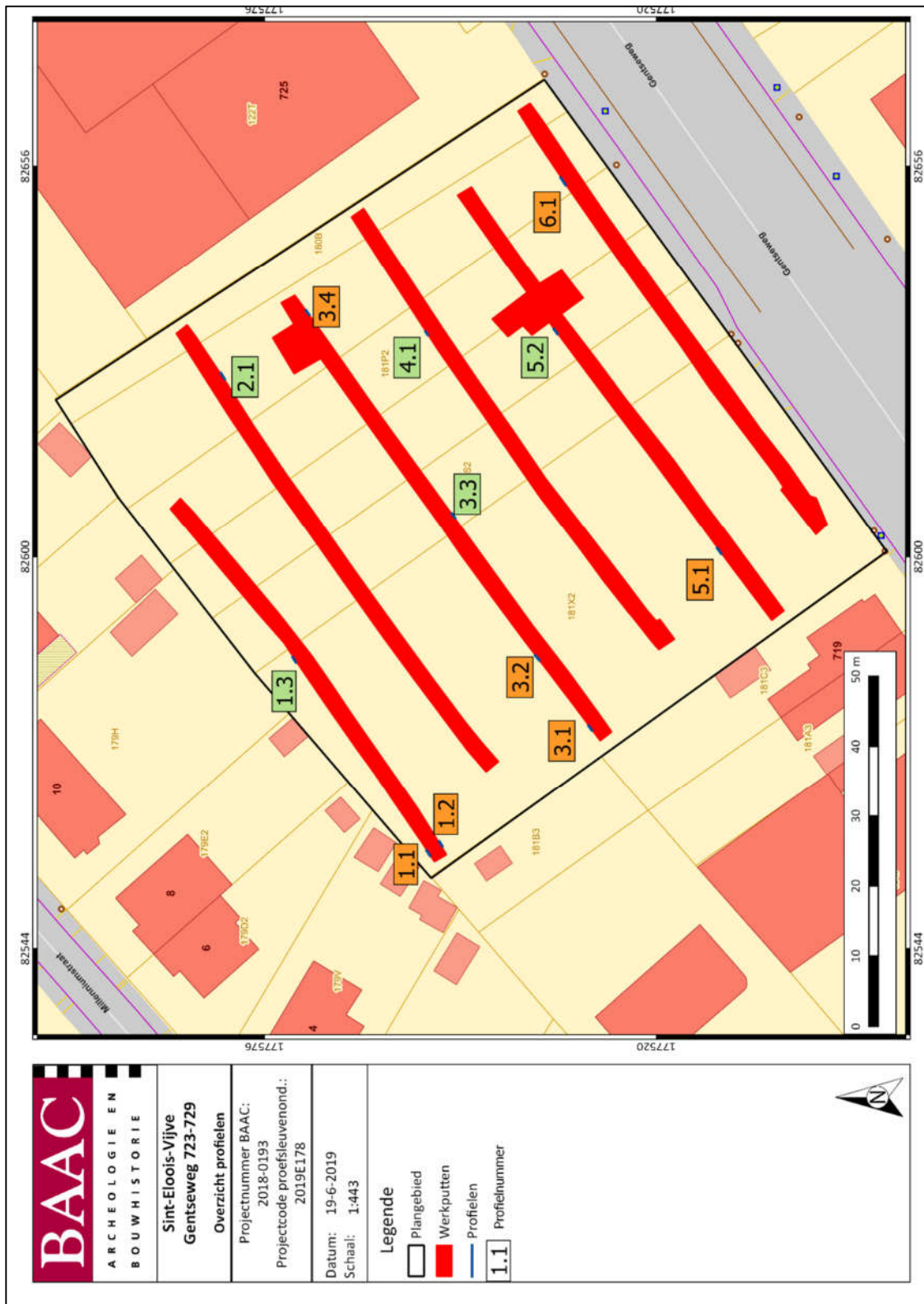
A. Comeyne en M. Creutz

Er werden over het gehele plangebied 12 profielen aangelegd, waarvan twee als referentieprofielen werden beschreven, representatief voor de gehele bodemopbouw van het plangebied (Plan 5). Referentieprofiel 1.3 (Tabel 1, Figuur 5), gelegen in de centraal noordelijke zijde van het plangebied, vertoonde vier bodemhorizonten. De top bestond uit een donderbruine bouwvoor van 50 cm dik, bestaande uit matig humeuze lichte zandleem met matig veel wortels en puinfragmenten (Ap-horizont). Tussen de 50 en 80 cm diep bevond zich een Bw-horizont (interne verweringshorizont), gekenmerkt door de opvallend bruine kleur en opgebouwd uit licht zandleem met zeer veel bioturbatie waardoor enkele baksteenfragmenten en houtskoolresten naar beneden zijn gemigreerd. Hieronder lag de moederbodem, waarbinnen twee horizonten herkend werden. De bovenste horizont bevond zich op een diepte van 80 tot 130 cm en vertoonde gley- en nog enkele bioturbatiesporen (Cg-horizont). Deze laag bestond uit oranjegrijze lichte zandleem met weinig mangaan- en matig veel ijzervlekken. Vanaf 130 cm diepte werd een zwaarder pakket aangetroffen, bestaande uit zandleem met nog steeds gleyverschijnselen. Deze horizont was nat, nog steeds licht gebioturbeerd en bevatte matig veel ijzervlekken. Het profiel was volledig ontkalkt.

Tabel 1: Werkput 1 Profiel 3.

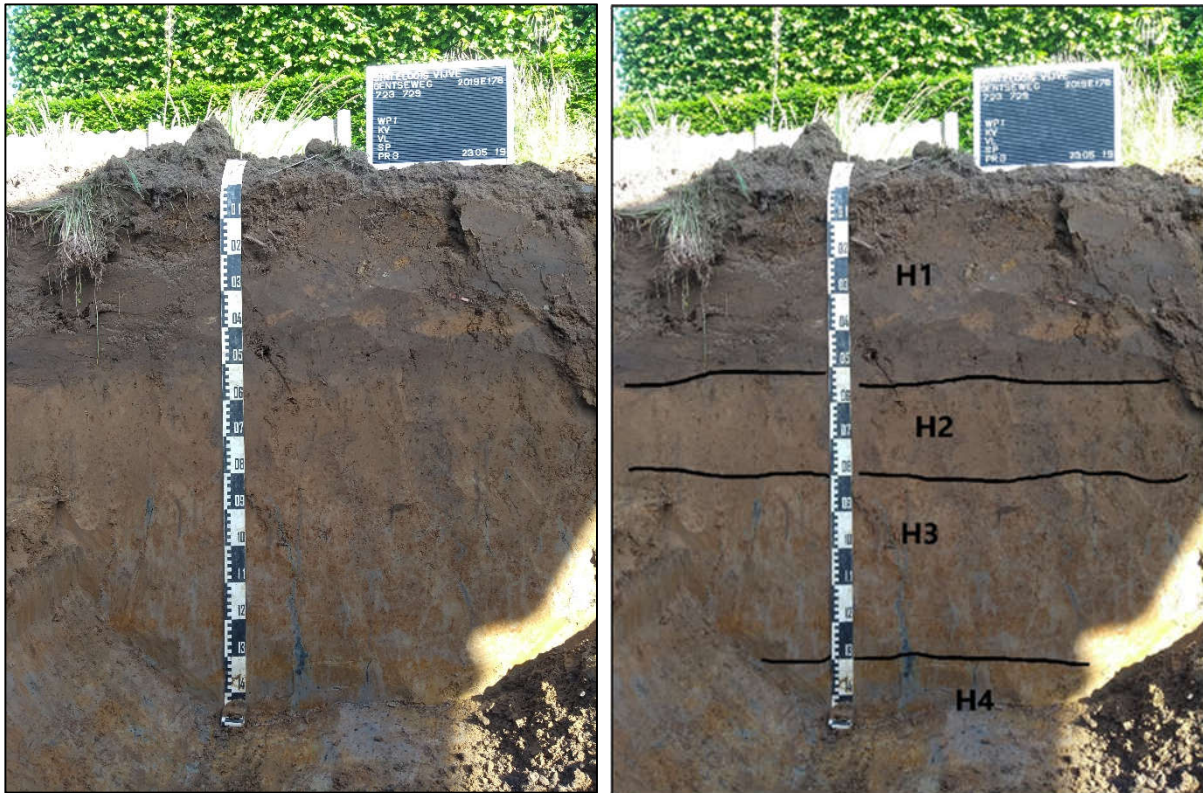
Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Beschrijving
H1	0-50	Ap	P (Z4, SMK)	BRDBR, D, H2, WO2, O, CA1, APO2
H2	50-80	Bw	P (Z4, SZK)	BR, SA/r, V, O, CA1, BIO3, BS1 (BIO), HK1
H3	80-130	Cg	P (Z4, SZK)	GROR, DU/r, V, MN1, FE2, OR, CA1, BIO1
H4	130-145	Cg	L (Z4, SZK)	ORGR, SA/r, N, FE2, OR, CA1, BIO1
Opmerking: GWT op 130 cm diepte				

¹² DE GRUYSE e.a. 2017

Plan 5: Overzichtsplan van alle profielputten op de kadasterkaart (GRB)¹³, met verstoorde profielen (oranje) en profielen waarin de oorspronkelijke bodemopbouw nog bewaard was (groen). (1:443; digitaal; 19062019)

¹³ AGIV 2019a

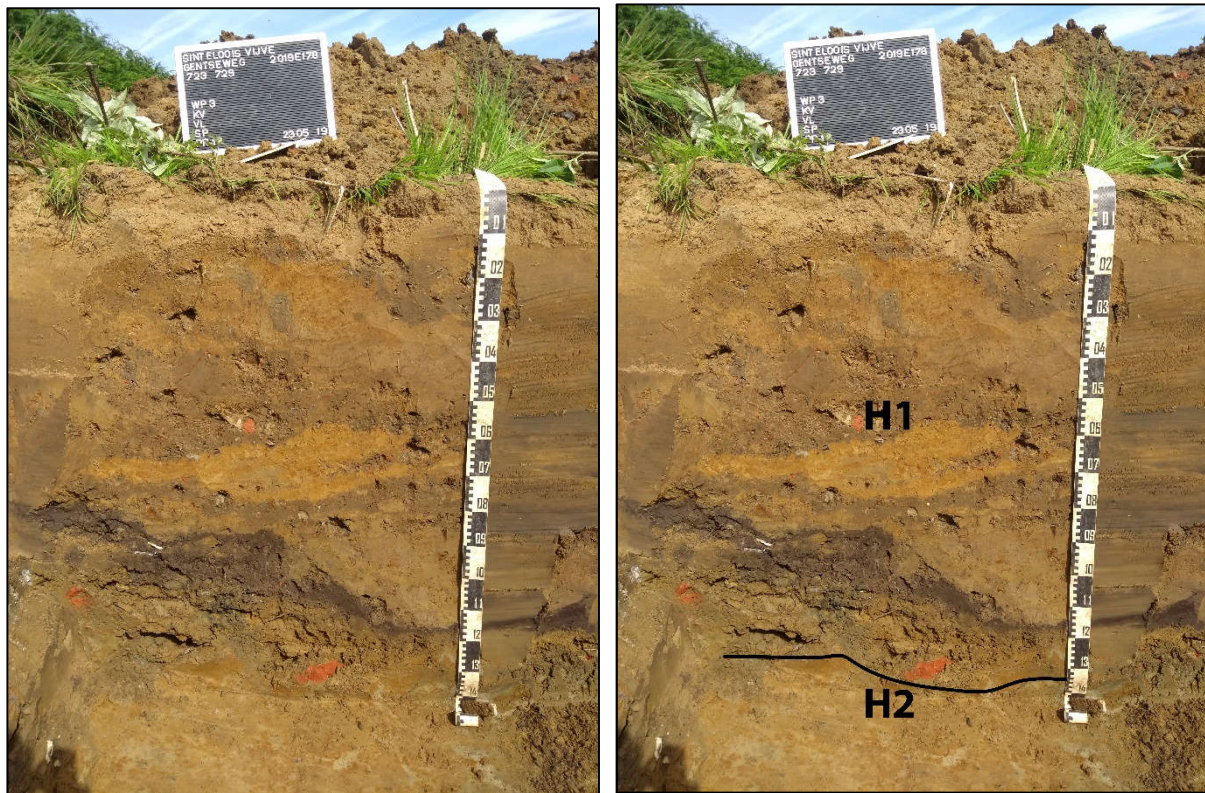

Figuur 5: Referentieprofiel 1.3 (links); met aanduiding horizonten (rechts).

Referentieprofiel 3.1 (Tabel 2, Figuur 6), gelegen in de centraal oostelijke zijde van het plangebied, vertoonde slechts twee bodemhorizonten. De bovenste horizont kon eigenlijk opgedeeld worden in verschillende kleinere subhorizonten, maar werd wegens het sterk heterogeen verstoorte karakter toch als één pakket beschouwd (Ap-horizont). In het algemeen bestond deze dikke antropogene laag uit lichte zandleem met veel puin- en baksteenfragmenten, kleurveranderingen, en enkele humuslagen met verspreid matig veel humusvlekken. De ondergrens was duidelijk scherp. Eronder lag onmiddellijk de moederbodem, gelijkaardig aan H4 van referentieprofiel 1.3; bruingrijs zandleem met matig veel ijzervlekken en enkele sporen van bioturbatie (Cg-horizont). De moederbodem was kalkloos, maar het verstoorte pakket erboven bevatte op sommige locaties kalkrijke zones, vermoedelijk van het aanwezige puin.

Tabel 2: Werkput 3 profiel 1.

Laag	Diepte*	Horizont	Textuur	Beschrijving
H1	0-135	Ap	P (Z4, SMG)	BRDBR, D, HV2, O, CA2, APO2, BS2
H2	135-145	Cg	L (Z4, SZK)	BRGR, SA/r, N, FE2, OR, CA1, BIO1
Opmerking: GWT niet bereikt				

Figuur 6: Referentieprofiel 3.1 (links); met aanduiding horizonten (rechts).

2.3.1.3 Interpretatie onderzochte gebied

Het plangebied wordt in het algemeen gekenmerkt door een sterke verstoring (Figuur 6), met een dikte variërend tussen 30 tot meer dan 200 cm dikte. Gemiddeld bedraagt de dikte van de verstoring ongeveer 60 cm, en is deze verstoring opgebouwd uit sterk heterogeen licht zandleem met puin- en baksteenfragmenten, humuslagen, -brokken en -vlekken. Op sommige locaties was de verstoring ondiep genoeg zodat de oorspronkelijke bodemopbouw duidelijk werd. Hierin werd een verbruiningshorizont onder de bouwvoor of ploeglaag waargenomen (Bw-horizont; interne verwerking), waarin wel sterke bioturbatie aanwezig was zodat mogelijke puinfragmenten van de bovenliggende laag neerwaarts gemigreerd konden zijn. In de moederbodem werden steeds gleyverschijnselen waargenomen, met ijzer- en mangaanvlekken en bioturbatie (Cg-horizonten). Een bovenliggend pakket was duidelijk lichter van textuur (lichte zandleem) dan een onderliggend pakket (zandleem). Op dit onderliggend pakket bevond zich de grondwatertafel. Vermoedelijk zijn de pakketten van de moederbodem eolisch afgezet tijdens het late weichseliaan¹⁴ (Formatie van Gent).

¹⁴ BOGEMANS 2007

Tabel 3: Legende.

*Diepte in cm <u>Textuurklasse</u> Z = zand S = lemig zand Se = kleilig zand P = lichte zandleem L = zandleem Le = zware zandleem A = leem Al = lichte leem Ae = zware leem Ua = lemige klei El = lichte klei E = klei Ez = zandige klei U = zware klei Ue = zeer zware klei M = mergel V = veen B = slib, slibhoudend Za = Zavel, zavelhoudend G = grind H = hout Sc = schelp X = niet benoemd <u>Type zand</u> Z1 = uiterst fijn zand Z2 = zeer fijn zand Z3 = fijn zand Z4 = matig fijn zand Z5 = matig grof zand Z6 = grof zand Z7 = zeer grof zand Z8 = uiterst grof zand <u>Spreidingklasse</u> SZG = slecht gesorteerd SMG = matig slecht gesorteerd SMK = matig goed gesorteerd SZK = goed gesorteerd	<u>Kleur</u> D = donker L = licht BR = bruin GE = geel OR = oranje GR = grijs ZW = zwart RO = rood BL = blauw GN = groen WI = wit <u>Aard bovengrens</u> SA/ = abrupt (0-2 cm) DU/ = duidelijk (2-5 cm) GE/ = geleidelijk (5-15 cm) DI/ = diffuus (>15 cm) /r = recht /g = gegolfd /o = onregelmatig /b = gebroken <u>Brokken en vlekken</u> ZB = zandbrokken KB = kleibrokken VB = veenbrokken LB = leembrokken HS = humusspikkels HV = humusvlekken GV = gevlekt <u>Sublagen</u> ZL/ = zandlagen KL/ = kleilagen SL/ = siltlagen LL/ = leemlagen VL/ = veenlagen GL/ = grindlagen CL/ = schelpenlagen DL/ = detrituslagen HL/ = humuslagen	/zu = zeer dun /du = dun /dk = dik /zk = zeer dik /wi = wisselende diktes <u>Oxidatie/reductie</u> O = oxidatie R = reductie OR = oxidatie en reductie <u>Bijmengsel humus</u> H = humus <u>Bijmengsel grind</u> G = grind <u>Kalkgehalte</u> CA1 = kalkloos CA2 = kalkarm CA3 = kalkrijk CA4 = kalkconcreties <u>Plantenresten</u> WO = wortelresten PR = plantenresten BL = bladeren RI = riet HO = hout <u>Ijzer/Mangaan</u> FE = ijzervlekken MN = mangaanvlekken FM = ijzer- en mangaanvlekken FE9 = ijzerconcreties MN9 = mangaanconcreties FM9 = ijzer- en mangaanconcreties	<u>Schelpresten</u> R/ = schelp (onbepaald) M/ = schelp (marien) W/ = schelp (wadplaat) T/ = schelp (terrestrisch) Z/ = schelp (zoetwater) /g = gruis /f = fragment /c = compleet <u>Archeologie</u> AW = aardewerk RL = verbrand leem HK = houtskool OB = onverbrand bot VB = verbrand bot VS = vuursteen AP = archeologisch puin APO = puin FO = fosfaat BS = baksteen <u>Vochtigheid</u> D = droog V = vochtig N = Nat <u>Suffix</u> 1 = weinig 2 = matig veel 3 = veel
--	--	--	--

2.3.2 Assessment sporen en structuren

2.3.2.1 Manifestatie archeologische site aan huidig oppervlak

Er werden geen archeologische sites aan het huidige oppervlak aangetroffen.

2.3.2.2 Stratigrafie van de site

De antropogene stratigrafie van de site bestond uit slechts één relevant (leesbaar) archeologisch niveau, dat zich onder de Bw-horizont (interne verweringshorizont) bevond. Het vlak was echter op verschillende plaatsen vernietigd door verstoringen (zie 2.3.1.2 Bodem en paleolandschap: beschrijving referentieprofielen). Dit vlak was gelegen op een hoogte van 8.39 – 10.23 m TAW, waarbij het maaiveld op dezelfde locaties werd opgemeten tussen 9.26 – 10.78 m TAW. Zowel bij de vlakhoogtes als bij de maaiveldhoogtes tekent het zuiden van het plangebied zich duidelijk hoger gelegen af dan de rest van het plangebied.

2.3.2.3 Weergave onderzoek: kaarten

Zie hieronder.

2.3.2.4 Harrismatrix van complexe stratigrafie en complexe spoorcombinaties

Niet van toepassing.

2.3.2.5 Beschrijving sporenbestand

Algemeen

In dit hoofdstuk worden de aangetroffen sporen besproken. In totaal werden 12 spoornummers uitgedeeld. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen antropogene (kuilen, greppels en een depressie) en natuurlijke sporen (veroorzaakt door bioturbatie, windvallen, bodemvorming), waarbij de sporen uit deze laatste categorie niet genummerd zijn. De restanten van recente vergravingen werden aangeduid als verstoring. Enkele sporen werden na het plaatsen van de coupes alsnog geïnterpreteerd als natuurlijk of recent van aard. De sporen worden hieronder besproken.

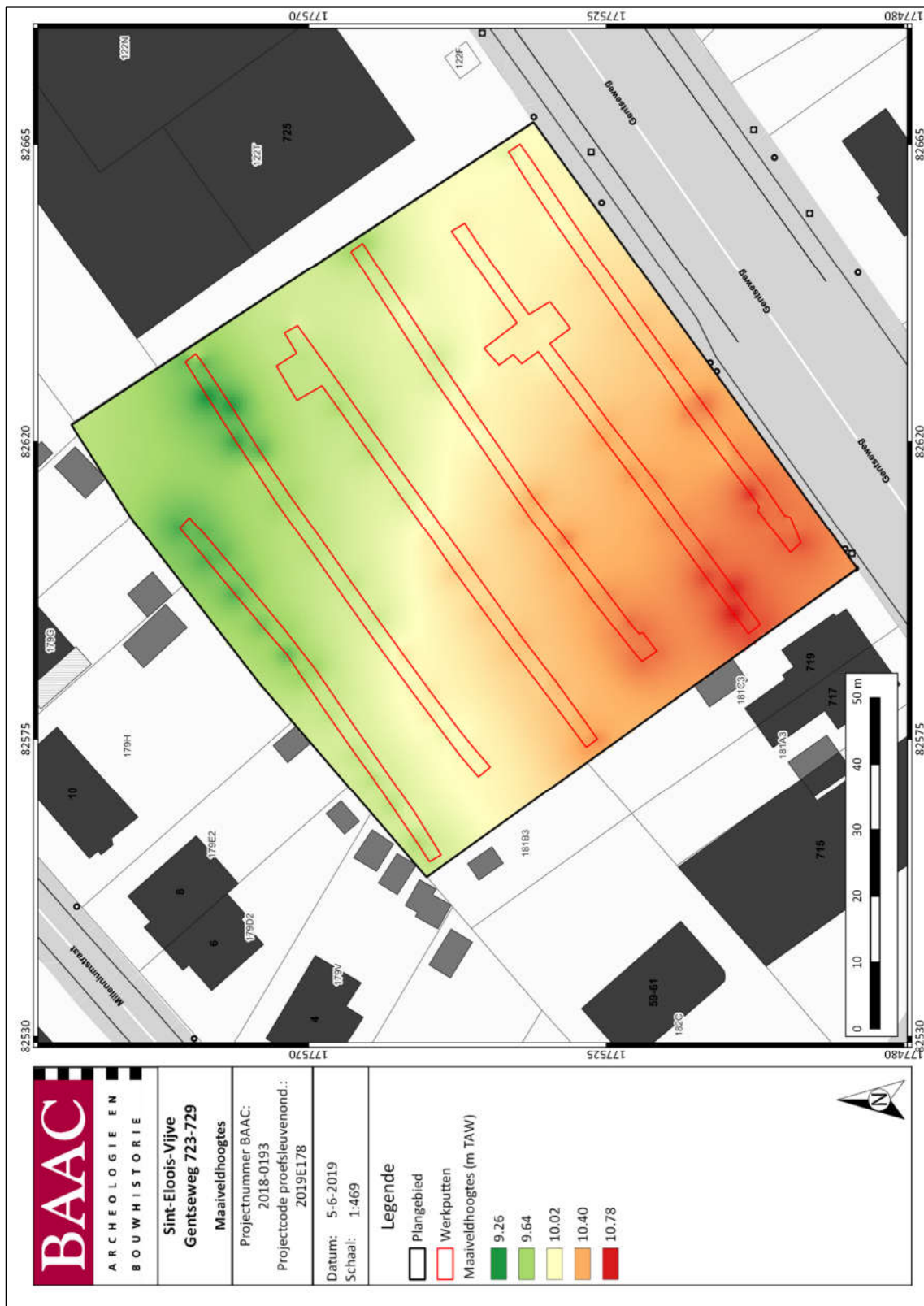
Tabel 4: Overzicht van het aantal sporen.

Aard spoor	Aantal
Greppel	4
Depressie	2
Kuil	2

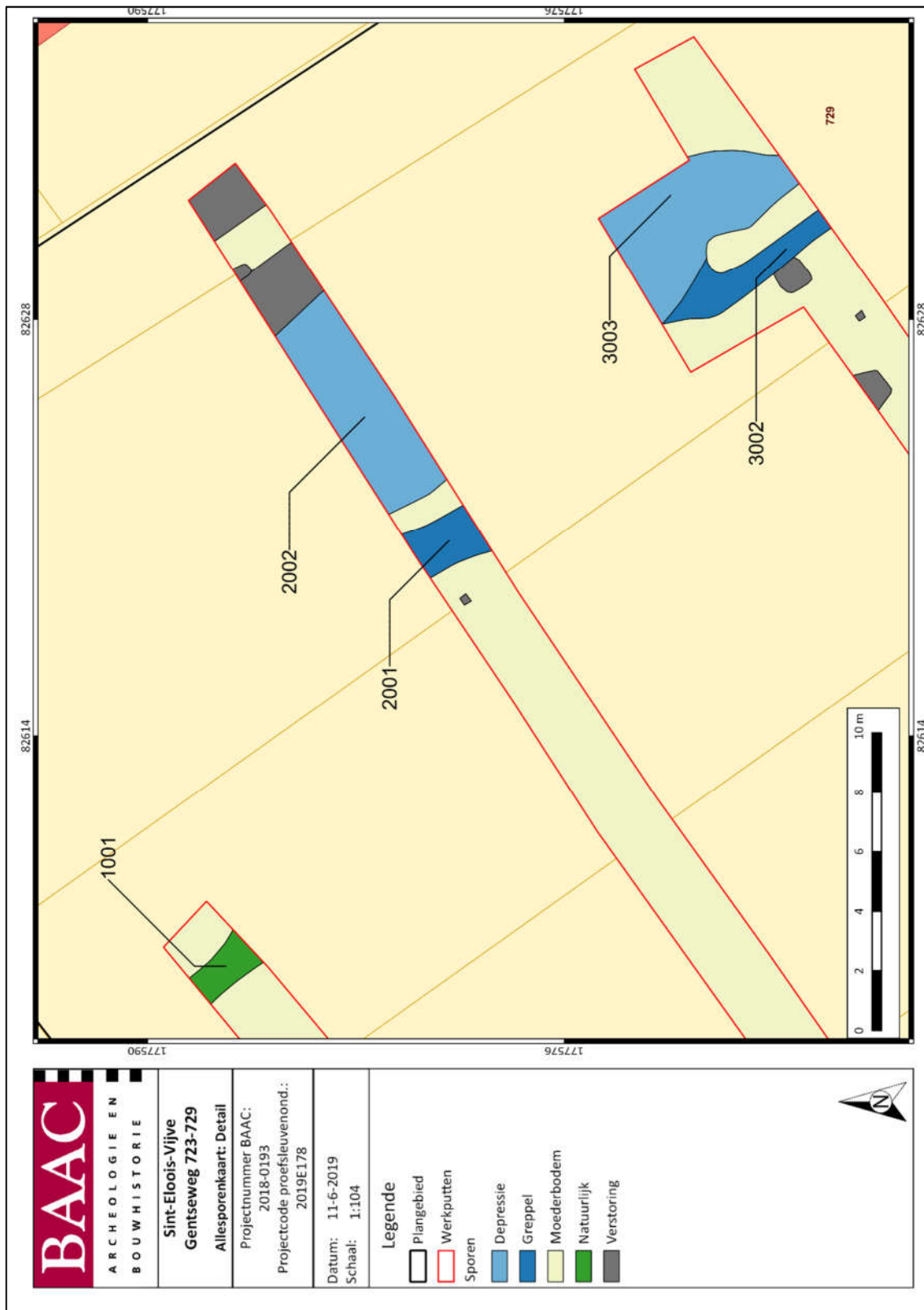
Plan 6: Vlakhoogtes op kadasterkaart (GRB)¹⁵ (1:469; digitaal; 05062019)

¹⁵ AGIV 2019a

¹⁶ AGIV 2019a

BAAC Vlaanderen Rapport 1154

Plan 9: Uitsnede van allesporenkaart op kadasterkaart (GRB)¹⁸, ter hoogte van het noordoosten van werkputten 1, 2 en 3 (1:114; digitaal; 05062019)

¹⁸ AGIV 2019a

Verstoringen

Hoewel de verstoringen verspreid over het volledige plangebied werden aangetroffen (Figuur 7), concentreerde het zwaartepunt zich duidelijk in de volledige westelijke helft van het plangebied. De verstoringen kunnen direct in verband gebracht worden met de bebouwing die tot voor kort binnen het plangebied aanwezig was en het gebruik van het plangebied (zie hoofdstuk 1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen in de archeologienota “Gentseweg (Waregem, West-Vlaanderen)” (ID5453)¹⁹).

Het verband tussen de geregistreerde verstoringen en het recente gebruik van het plangebied wordt verder bevestigd wanneer de allesporenkaart op een orthofoto uit 2017 geplot wordt (Plan 10). In het westen van het plangebied bevond zich immers een rechthoekig woonhuis met omliggende verharding en een oprijlaan richting de Gentseweg in het zuiden. Daarnaast was de volledige westelijke helft van het plangebied begroeid met bomen en struiken. Ook in het zuidoosten van het plangebied, langs de Gentseweg, was een woonhuis aanwezig. Ten noordwesten van dit woonhuis waren enkele kleine bijgebouwen aanwezig, en verder was het volledige perceel horende bij dit woonhuis (het noordoosten van het plangebied) sterk begroeid.

De verstoringen op de allesporenkaart kunnen zowel aan de bebouwing als aan de aanwezigheid van bomen toegeschreven worden. Aangezien de sloop van de bovengrondse (en indien aanwezig ondergrondse) structuren en begroeiing binnen het plangebied gebeurde voorafgaand aan de toewijzing van het project aan BAAC Vlaanderen kan niet met zekerheid gezegd worden wat de impact van deze sloopwerken is op de allesporenkaart. Het is niet ondenkbaar dat meerdere verstoringen toegeschreven kunnen worden aan deze recente sloopwerken.

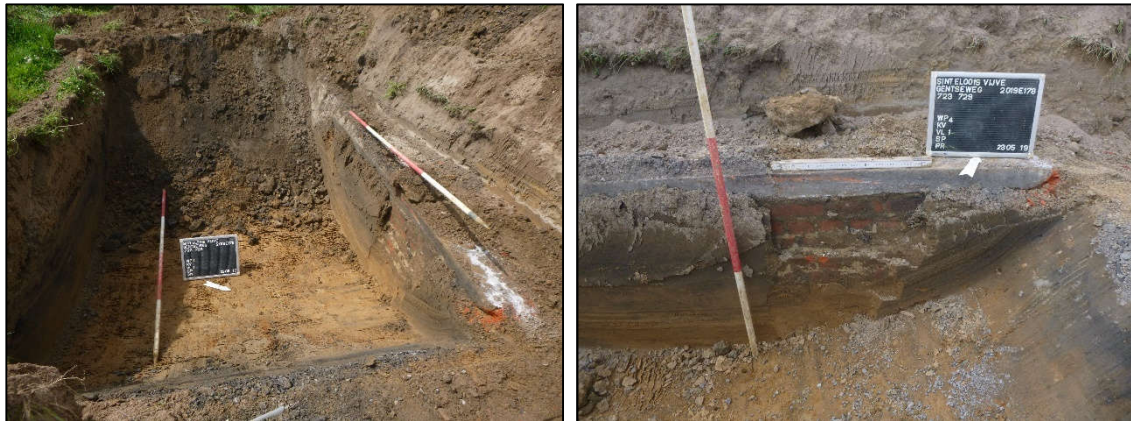
¹⁹ DE GRUYSE e.a. 2017

Figuur 7: Enkele voorbeelden van de verstoringen die binnen het plangebied werden aangetroffen.

In het zuid(west)en van het plangebied werden direct onder de ploeglaag enkele muurresten aangetroffen in deze verstoringen, meer bepaald in werkput 4 en werkput 6. In werkput 4 gaat het om een lineair muurrestant met een lengte van 2,6 m, opgebouwd uit rode bakstenen met daartussen een zandige mortel. Bovenaan was een laag cement aangebracht. Dit muurfragment bevindt zich op de locatie van het voormalige woonhuis dat in het westen van het plangebied aanwezig was en kan dus rechtstreeks in verband gebracht worden met dit woonhuis.

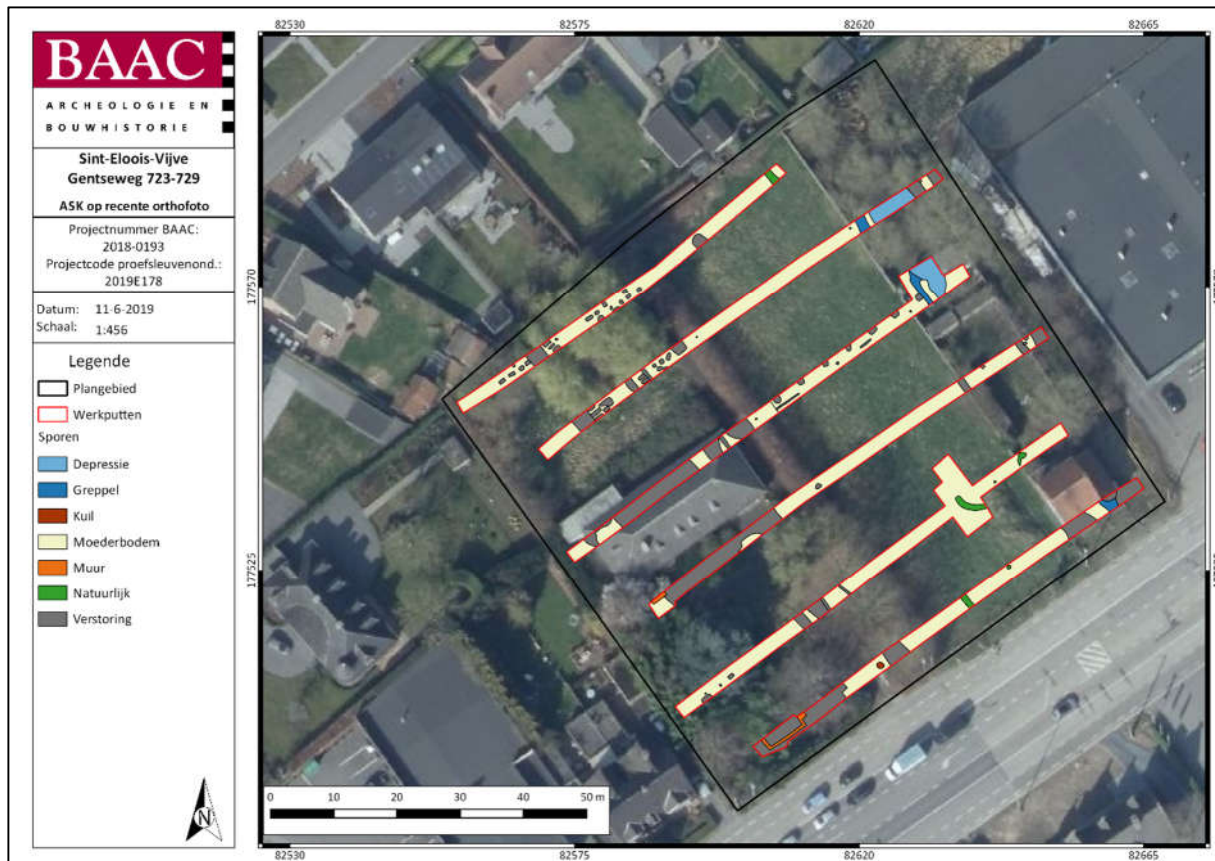
De muurresten die in werkput 6 werden aangetroffen maken deel uit van een veel grotere versterking. Ze zijn opgebouwd uit rode en paarse bakstenen, met bepleistering aan de binnenzijde. Op een diepte van 9.06 m TAW werd een vloer aangetroffen. De muurresten worden dan ook geïnterpreteerd als restanten van een kelder. Door de aanwezigheid van hoge begroeiing op deze locatie op de orthofoto's is niet duidelijk of zich op deze locatie effectief een bovengrondse structuur bevond waar deze kelder aan gelinkt kan worden.

Figuur 8: De muur in het zuidwesten van werkput 4 (links), met detailopname (rechts)

Figuur 9: Muurresten in werkput 6 (links), met aan de binnenzijde bepleistering en de restanten van een vloer (rechts).

Plan 10: Allesporenkaart geplot op orthofoto van 2017²⁰ (1:456; digitaal; 05062019)

Sporen

In totaal werden 12 spoornummers uitgedeeld, verspreid over vijf werkputten. In werkput 4 werden enkel recente vergravingen aangetroffen. De antropogene sporen situeren zich uitsluitend in de oostelijke helft van het plangebied en bestaan uit greppels, kuilen en een mogelijke depressie (Plan 8).

In het noordoosten van het plangebied tekende zich een onregelmatig gevormde lichtbruin tot lichtgrijs gevlekte verkleuring af (S3003), met inclusies van mangaan en ijzer en veel bioturbatie. Onmiddellijk ten zuidwesten hiervan werd S3002 aangetroffen, een lichtgrijze greppel met een breedte van ca. 85 cm een noordwest-zuidoost oriëntatie vertoonde. Omdat het verband tussen beide sporen onduidelijk was in de proefsleuven werd beslist om op deze locatie een kijkvenster aan te leggen (Figuur 10). Daarin werd duidelijk dat S3003 een lokale depressie is, waarin S3002 uitmondt. Om meer zekerheid te verkrijgen over de sporen werden verschillende coupes gezet (Figuur 11; Figuur 12). Hierbij werd duidelijk dat beide sporen zich zeer diffuus en licht aftekenen in de moederbodem, wat de aflijning (zeker bij S3003) bemoeilijkte. In het geval van S3003 kan nog twijfel bestaan over de antropogene aard van de depressie, mogelijk gaat het om een natuurlijke lokale depressie in het landschap die later werd aangewend bij het graven van greppel S3002. De depressie tekende zich verder noordwaarts ook af in werkput 2 (S2002). Ook hier was direct ten zuidwesten een greppel aanwezig (S2001), maar aangezien S3002 uitmondde in de depressie gaat het in deze werkput om een andere greppel. Enkel in de vulling van S3002 werd vondstmateriaal aangetroffen (vnr 4), namelijk drie fragmenten bouwkeramiek die enkel algemeen binnen de Romeinse periode gedateerd kunnen worden.

²⁰ AGIV 2019b

Figuur 10: Kijkvenster in werkput 3, met S3003 (linksonder) en S3002 (rechtsboven).

Figuur 11: S3002 in coupe in de werkputwand, met boven het spoor de verbruiningshorizont (Bw-horizont).

Figuur 12: Coupe op S3003 (links) en S3002 (rechts) met aflijning.

In het uiterste oosten van het plangebied, in werkput 6, werd nog een mogelijke greppel aangetroffen (S6001), maar omwille van de vulling, aflijning en situering tussen recente verstoringen wordt deze greppel als mogelijk recent geïnterpreteerd. Het laatste antropogene spoor, een ovale kuil, (S6004, Figuur 13) werd in het zuidoosten van het plangebied aangetroffen. De kuil vertoonde een heterogene beige, lichtgrijs en lichtbruin gevlekte vulling met veel inclusies van mangaan en ijzer. Bij de aanleg van de proefsleuf werd ter hoogte van deze kuil veel metaal aangetroffen, waardoor deze kuil wordt geïnterpreteerd als mogelijke granaatinslag.

Figuur 13: Detailfoto van S6004 in het vlak.

De overige uitgedeelde spoornummers omvatten sporen die oorspronkelijk als mogelijk antropogeen werden geïnterpreteerd, maar die toch natuurlijk of recent van aard bleken na het plaatsen van of vergelijken met enkele coupes. In werkput 3 werd een langwerpig spoor met een zuidwest-noordoost oriëntatie gecoupeerd, waarna het vermoeden dat het om een recent ploegspoor ging bevestigd werd. Enkele mogelijke greppels en kuilen uit werkputten 1, 5 en 6 konden op basis van de vulling en aflijning herleid worden tot natuurlijke verkleuringen van de bodem. In werkput 5 werd een kijkvenster getrokken rond S5001 (Figuur 14), een spoor dat aanvankelijk als mogelijke greppel werd geïnterpreteerd en dat zich cirkelvormig leek af te tekenen. In het kijkvenster kon het spoor echter

niet verder gevolgd worden in het vlak, en na het plaatsen van twee coupes kon dit spoor met zekerheid definitief als natuurlijk geïnterpreteerd worden.

Figuur 14: Het kijkvenster in werkput 5 ter hoogte van S5001.

2.3.3 Assessment vondsten

2.3.3.1 Administratieve gegevens

Spoornummers: 3001, 3002, profielen 1.1 en 3.4

Materiaalcategorie: Aardewerk (AW), bouwkeramiek (BKR)

Contextbeschrijving: Aangetroffen bij de aanleg van het vlak van de proefsleuven en profielen.

Terreinmethodiek: De hier aangehaalde vondsten zijn verzameld bij de aanleg van het vlak en de profielen. Alle vondsten zijn verzameld met de hand.

2.3.3.2 Methode en technieken van assessment

De verschillende materiaalcategorieën zijn bekeken door een specialist ter zake.

Tabel 5: Geraadpleegde specialisten

Vondstcategorie	Specialist
Romeins aardewerk	S. De Ketelaere
Middeleeuws aardewerk	O. Van Remoorter

2.3.3.3 Inventaris

Voor de inventaris wordt verwezen naar Tabel 6, waarin alle data per vondstnummer is verzameld.

Tabel 6: Inventaris vondsten

Vondst	Spoor/Profiel	Laag	Categorie	Aantal	Bewaring	Datering
1	3001	1	AW	1	Slecht	Laatmiddeleeuws
2	/	Bw	AW	1	Slecht	Laatmiddeleeuws
3	3.4	3	BKR	1	Slecht	Romeins
4	3002	1	BKR	3	Slecht	Romeins
5	1.1	4	BKR	1	Slecht	Romeins

Het vondstmateriaal was in alle gevallen sterk gefragmenteerd. Uit de inventaris blijkt dat het merendeel van de aangetroffen vondsten bestaat uit sterk verweerde fragmenten Romeinse bouwkeraamiek (vnrs 3, 4 en 5). Specifiek gaat het om mogelijke fragmenten van dakpannen. Omwille van de sterke verwerking leverde dit materiaal geen bijkomende informatie of scherpere datering op. Vondstnummer 4 is de enige context die gelinkt kan worden aan een spoor: het materiaal werd aangetroffen in de vulling van S3002, een greppel in het noordoosten van het plangebied. De overige fragmenten bouwkeraamiek zijn afkomstig uit profiel 1.1 (vnr 5) en profiel 3.4 (vnr 3). Bij profiel 1.1 werd de laag waaruit het fragment gerecupereerd werd geïnterpreteerd als versterking. Bij profiel 4.3 werd het fragment aangetroffen op de grens tussen de moederbodem en de bovenliggende verstoorte laag.

De overige twee vondsten zijn eveneens sterk verweerd, en bestaan uit reducerend gebakken aardewerk dat algemeen in de late middeleeuwen gedateerd kan worden. Vondstnummer 1 is mogelijk een randfragment van een grape uit de 13de – 14de eeuw, maar omwille van de sterke fragmentatie en verwerking kan dit niet met zekerheid gezegd worden. Het fragment is afkomstig uit S3001, een langwerpig spoor dat geïnterpreteerd werd als recent ploegspoor. Vondstnummer 2 is afkomstig uit de Bw-horizont en werd aangetroffen bij de aanleg van het kijkvenster in werkput 5, in het oosten van het plangebied. Het gaat om een fragment van een oor. De Bw-horizont werd gekenmerkt door een hoge mate van bioturbatie, waardoor deze vondst mogelijk intrusief aanwezig is in deze laag.

2.3.3.4 Conservatie en behandeling

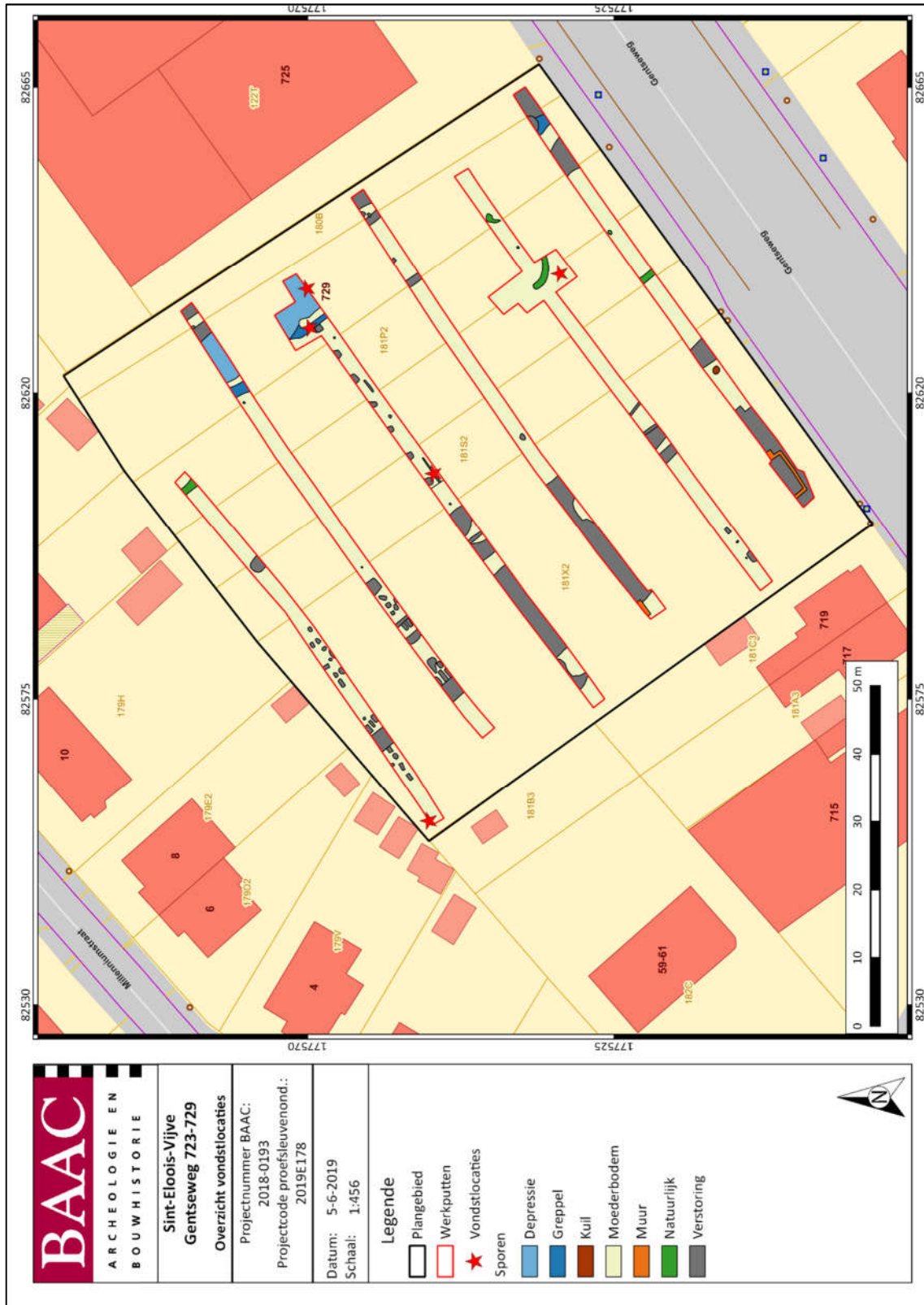
Er zijn geen vondsten gedaan die verdere conservatie of behandeling nodig hebben.

2.3.3.5 Potentieel op kenniswinst

Door de sterke fragmentatie van zowel het aardewerk als de bouwkeraamiek is het potentieel op kenniswinst zeer beperkt. Verdere kenniswinst door meer diepgaande studie van het vondstmateriaal is bijgevolg niet meer te verwachten.

2.3.4 Assessment stalen

Er werden geen stalen genomen voor verdere analyse ten behoeve van absolute dateringen (¹⁴C, OSL), micromorfologisch onderzoek, textuuranalyse of palynologisch onderzoek. Het aanwenden van deze technieken valt niet binnen de doelstelling van veldkartering.

Plan 11: Vondstlocaties op kadasterkaart (GRB)²¹ (1:456; digitaal; 05062019)

²¹ AGIV 2019a

2.4 Synthese onderzoeksresultaten Proefsleuvenonderzoek

2.4.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Gezien het sterk gefragmenteerde en verweerde karakter van het verzameld vondstmateriaal, leverde dit materiaal slechts zeer beperkte informatie op. Slechts één context, vnr 4, kan met zekerheid gelinkt worden aan een spoor, namelijk greppel S3002 in het noordoosten van het plangebied. Deze context bestaat uit verschillende fragmenten bouwkeramiek die algemeen gedateerd kunnen worden in de Romeinse periode. Twee andere vondstcontexten met bouwkeramiek uit de Romeinse periode zijn telkens aangetroffen in verband met een verstoorde laag en kunnen dus geen bijdrage leveren bij de datering van de sporen in het onderzoeksterrein.

De laatste twee vondstcontexten bestaan uit sterk verweerde fragmenten aardewerk met een datering in de late middeleeuwen. Ook deze kunnen niet gelinkt worden aan één van de aangetroffen sporen binnen het onderzoeksterrein maar zijn afkomstig uit een recent ploegspoor en de verweringshorizont die boven de moederbodem aanwezig was.

Het overgrote merendeel van de aangetroffen grondsporen betreft recente vergravingen, al dan niet gelinkt aan de bebouwing en begroeiing die tot voor kort binnen het plangebied aanwezig was. Antropogene grondsporen die niet als recent geïnterpreteerd werden, bevonden zich uitsluitend in de oostelijke helft van het plangebied. In het noordoosten van het plangebied werden enkele greppels aangetroffen met een lichtgrijze vulling en een zuidoost-noordwest oriëntatie. Eén van deze greppels mondde uit in een onregelmatig gevormde lokale depressie die hoogst waarschijnlijk natuurlijk was van aard. De sporen die in het zuidoosten van het plangebied werden aangetroffen, een mogelijke granaatinslag en een greppel, lijken op basis van de vulling en de aftekening in het vlak eerder recent te zijn.

2.4.2 Verklaring ontbreken archeologische ensemble

De profielen aangelegd tijdens het proefsleuvenonderzoek hebben aangetoond dat binnen het plangebied een Bw-horizont aanwezig was. Het gebrek aan sporen is mogelijk mede te wijten aan de aanwezigheid van deze interne verweringshorizont, waarbinnen sporen onherkenbaar of zelfs volledig verdwenen kunnen zijn. Ook de sterke aanwezigheid van recente vergravingen binnen het onderzoeksterrein kan, zeker voor de westelijke helft van het plangebied, een verklaring zijn voor de geringe hoeveelheid sporen die werd waargenomen.

2.4.3 Confrontatie resultaten eerder vooronderzoek

2.4.3.1 Aardkundige bevindingen

Volgens de tertiairgeologische kaart²² ligt in het plangebied de Formatie van Kortrijk, lid van Moen. Deze formatie, bestaande uit grijze kleiige silt, werd niet waargenomen in het plangebied. De top van het tertiair bevindt zich tussen -10 en -5 m TAW, terwijl het maaiveld zich op een hoogte tussen 9.26 en 10.78 m TAW bevond.

Volgens de bureaustudie is het plangebied op de quartairgeologische kaart met schaal 1:50.000 (Kortrijk²³) gekarteerd als profieltype 10 (zandige tot zandlemige eolische afzettingen, homogeen bovenaan, onderaan afwisseling van zand en leem bovenop zandige afzettingen van een vlechtende rivier, onderaan grofkorreliger). De resultaten van het bodemonderzoek bevestigen de gekarteerde types; de profielen werden gekenmerkt door (lichte) zandlemige afzettingen voor de volledige lengte van het profiel.

²² DOV VLAANDEREN 2019b

²³ DOV VLAANDEREN 2019c

Op de bodemkaart van Vlaanderen²⁴ is de bodem in het plangebied gekarteerd als type OB (bebouwde zone) en Pdc (matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont). Gezien de bodem in een aanzienlijk deel van het plangebied sterk verstoord is, komt het bodemtype OB hier goed mee overeen. Een verbrokkelde textuur B horizont werd echter nergens tegen gekomen, hoewel een verweringshorizont B wel werd aangetroffen daar waar de bodem goed bewaard is gebleven.

2.4.3.2 Historisch archeologisch en cultureel kader

Aangezien de Ferrariskaart aangeeft dat het terrein reeds in de 2de helft van de 18de eeuw wordt geploegd, zijn de bewaringscondities voor artefactenconcentraties niet gunstig binnen het plangebied. Voor het terrein zelf en in de directe omgeving zijn geen archeologische waarden gekend, maar in de ruimere omgeving werden indicaties aangetroffen voor bewoningssporen uit de ijertijd en de Romeinse periode. De vondstcontexten van bouwkeraamiek uit de Romeinse periode die bij dit proefsleuvenonderzoek werden aangetroffen, lijken de aanwezigheid van bewoning in de Romeinse periode in de omgeving van het plangebied te bevestigen. Slechts één context kon echter met zekerheid aan een archeologisch spoor toegewezen worden, het overige vondstmateriaal is dus slechts een secundaire indicatie voor de aanwezigheid van deze periode. Op basis van luchtfotografie wordt langs de Leie de aanwezigheid van grafmonumenten uit de bronstijd vermoed, maar hiervan werd niets aangetroffen binnen het plangebied. Tenslotte zijn er verspreid in de ruimere omgeving van het plangebied cartografische indicatoren voor hoeves met walgracht, maar dit werd binnen het plangebied niet verwacht.

Belangrijke factoren die het beperkte resultaat van dit onderzoek kunnen verklaren zijn de hoge verstoringsgraad in de vorm van recente vergravingen (zeker wat betreft de volledige westelijke helft van het plangebied), en de aanwezigheid van een Bw-horizont (interne verweringshorizont) waardoor sporen onherkenbaar kunnen zijn of zelfs volledig verdwenen.

2.4.4 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

Het proefsleuvenonderzoek heeft enerzijds aangetoond dat binnen het plangebied de bodem sterk werd verstoord door recente vergravingen, die mogelijk gelinkt kunnen worden aan de voormalige bebouwing binnen het plangebied. Dit is zeker het geval voor de volledige westelijke helft van het plangebied. Anderzijds werd in de profielen aangetoond dat binnen het plangebied een Bw-horizont (interne verweringshorizont) aanwezig was, waardoor de sporen, als deze al aanwezig zouden zijn, mogelijk moeilijk herkenbaar of zelfs volledig verdwenen kunnen zijn. De sporen die binnen het plangebied werden aangetroffen situeren zich hoofdzakelijk in het noordoosten van het plangebied. Het gaat slechts om enkele greppels en een depressie die hoogst waarschijnlijk natuurlijk van aard is. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt dan ook gesteld dat de kenniswinst bij verder onderzoek te beperkt is.

2.4.5 Onderzoeksvragen: Antwoorden

- Wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding?

Het plangebied wordt aan de top gekenmerkt door antropogeen verstoorde of opgehoogde Ap-horizonten van verschillende dikte en met een verschillend uiterlijk. Consistent bestaan zij uit lichte zandleem en bevatten ze veel puin- en baksteenresten, alsook humuslagen, -vlekken en -brokken. Hieronder ligt ofwel onmiddellijk de eolisch afgezette (licht) zandlemige moederbodem in de vorm van Cg-horizonten met matig veel ijzervlekken, bioturbatie en enkele mangaanvlekken, ofwel is er nog een licht zandlemige Bw-horizont aanwezig (Bw-horizont; inwendige verbruining), duidend op lokale vertering en stabiele bodemvorming.

²⁴ DOV VLAANDEREN 2019a

- In hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Is er sprake van verstoring door de sloopwerken?

De huidige bodemopbouw vertoont grotendeels een duidelijk verstoorde bodem, bestaande uit één tot meerdere antropogene lagen, en opgebouwd uit licht zandleem met puin-, baksteen- en houtskoolfragmenten. Vermoedelijk is deze verstoring te wijten aan recente of subrecente sloopwerken. Anderzijds is er op bepaalde locaties een matig goed bewaarde lichte zandleembodem aanwezig met een verwerings-B horizont (interne verbruining; Bw-horizont).

- Zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? In welke mate zijn ze natuurlijk of antropogeen? Beschrijf.

Het merendeel van de aangetroffen antropogene bodemsporen betreft recente vergravingen, al dan niet gelinkt aan de voormalige bebouwing en begroeiing binnen het plangebied. In het noordoosten van het plangebied werden twee kleine greppels aangetroffen, waarvan één uitmondde in een depressie die hoogst waarschijnlijk slechts lokaal aanwezig is en volledig natuurlijk van oorsprong is. In het zuidoosten werd een greppel aangetroffen tussen verstoringen, die op basis van de vulling en aflijning vermoedelijk recent is. Ook werd in het zuidoosten een kuil aangetroffen die op basis van de metaalfragmenten die werden vrij gelegd bij de aanleg van het vlak geïnterpreteerd werd als mogelijke granaatinslag.

- Wat is de bewaringstoestand van de sporen?

De sporen kennen een zeer slechte bewaring, enerzijds omwille van de grote hoeveelheid verstoringen binnen het plangebied, anderzijds omwille van de aanwezigheid van een interne verweringshorizont die de zichtbaarheid van de sporen sterk heeft aangetast. De aflijning van de sporen was zeer diffuus, en de vulling vertoonde telkens een hoge mate aan bioturbatie.

- Kunnen de bodemkundige vaststellingen gerelateerd worden aan de eventuele afwezigheid van antropogene sporen?

Daar waar de bodem goed bewaard is gebleven, en waar de antropogene invloed klein is geweest, is het toch mogelijk dat voorheen aanwezige sporen verdwenen zijn. Dit voornamelijk door de sterke bioturbatie in de bodem enerzijds, maar vooral doordat er zich een verbruiningshorizont heeft ontwikkeld nabij de oppervlakte. Deze Bw-horizont duidt op in-situ vertering en gaat gepaard met het verdwijnen bodemstructuren en vervagen van kleuren, waardoor mogelijks ook sporen verdwenen of onherkenbaar geworden zijn.

- Wat is de relatie tussen de bodem en het landschap?

Het plangebied bevindt zich in een druk bebouwde zone, het is aldus niet verwonderlijk dat de bodem grote mate van verstoring heeft gekend. Mogelijk kan een deel van de aanwezige verstoringen gelinkt worden aan de recente sloop van bovengrondse structuren die tot voor kort binnen het plangebied aanwezig waren.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?

De aangetroffen sporen lijken geen deel uit te maken van een structuur, het gaat slechts om losse greppelfragmenten en een kuil. Eén greppel in het noordoosten van het plangebied lijkt uit te monden in een lokale depressie.

- Kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

Het schaarse aangetroffen vondstmateriaal was te sterk gefragmenteerd en verveerd om veel informatie op te leveren. Drie contexten bevatten bouwkramiek dat algemeen binnen de Romeinse periode gedateerd wordt, twee contexten bevatten een fragment aardewerk uit de late middeleeuwen. Slechts één context met Romeinse bouwkramiek kan met zekerheid aan een spoor gelinkt worden, namelijk de greppel in het noordoosten van het plangebied die lijkt

uit te monden in een lokale natuurlijke depressie. De overige contexten zijn in de meeste gevallen afkomstig uit verstoorde lagen, slechts één context is afkomstig uit de Bw-horizont.

- Kan op basis van de waargenomen archeologische fenomenen een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid?

De leesbaarheid van het archeologische vlak binnen het plangebied was sterk verstoord door recente vergravingen en een interne verweringshorizont. Hierdoor kunnen sporen, indien ze aanwezig waren, verdwenen zijn en is het moeilijk om met zekerheid uitspraken te doen over de aard en de omvang van de menselijke aanwezigheid binnen het plangebied. Op basis van de beperkte aangetroffen archeologische sporen en het schaarse vondstmateriaal, kan gesteld worden dat de menselijke aanwezigheid binnen het plangebied slechts zeer beperkt was. Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een nederzetting binnen het plangebied.

- Zijn er indicaties die wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting?

Er zijn geen indicaties die wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting.

- Zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte? Wat is de omvang? Hoeveel niveaus? Geschatte aantal individuen?

Er werden geen sporen aangetroffen die binnen een funeraire context geïnterpreteerd kunnen worden.

- Wat betekenen de gegevens mogelijk voor de aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale ontwikkeling en geschiedenis?

De resultaten van dit proefsleuvenonderzoek zijn zeer beperkt en kunnen enkel het vermoeden bevestigen van een aanwezigheid binnen de Romeinse periode in de nabije of ruimere omgeving van het plangebied. Belangrijk is de observatie van de aanwezigheid van een interne verweringshorizont die de leesbaarheid van de (mogelijk) aanwezige sporen ter hoogte van het plangebied sterk bemoeilijkt. Het is belangrijk om met deze factor rekening te houden bij toekomstig onderzoek in de nabije omgeving van het plangebied.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Niet van toepassing.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?

Niet van toepassing aangezien geen verder onderzoek geadviseerd wordt.

- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?

Niet van toepassing aangezien geen verder onderzoek geadviseerd wordt.

- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

Niet van toepassing aangezien geen verder onderzoek geadviseerd wordt.

- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Niet van toepassing aangezien geen verder onderzoek geadviseerd wordt.

2.4.6 Synthesekaart

Zie Plan 10: Allesporenkaart geplot op orthofoto van 2017 (1:456; digitaal; 05062019).

2.5 Besluit

2.5.1 Potentieel op kennisvermeerdering

De aangetroffen sporen bij de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek bleken schaars te zijn en weinig waardevol. Verder onderzoek naar deze sporen biedt dan ook weinig tot geen meerwaarde voor de archeologische kennis omtrent het plangebied en zijn omgeving. Er konden immers geen waardevolle archeologische vindplaatsen of sporenclusters of -structuren herkend worden. Onder de antropogene sporen bevinden zich talrijke recente vergravingen, waarbij de meeste vermoedelijk dateren vanaf de postmiddeleeuwse periode of nieuwe en nieuwste tijd. De mogelijk oudere antropogene sporen zijn slechts beperkt tot twee greppels, en een mogelijk natuurlijke depressie.

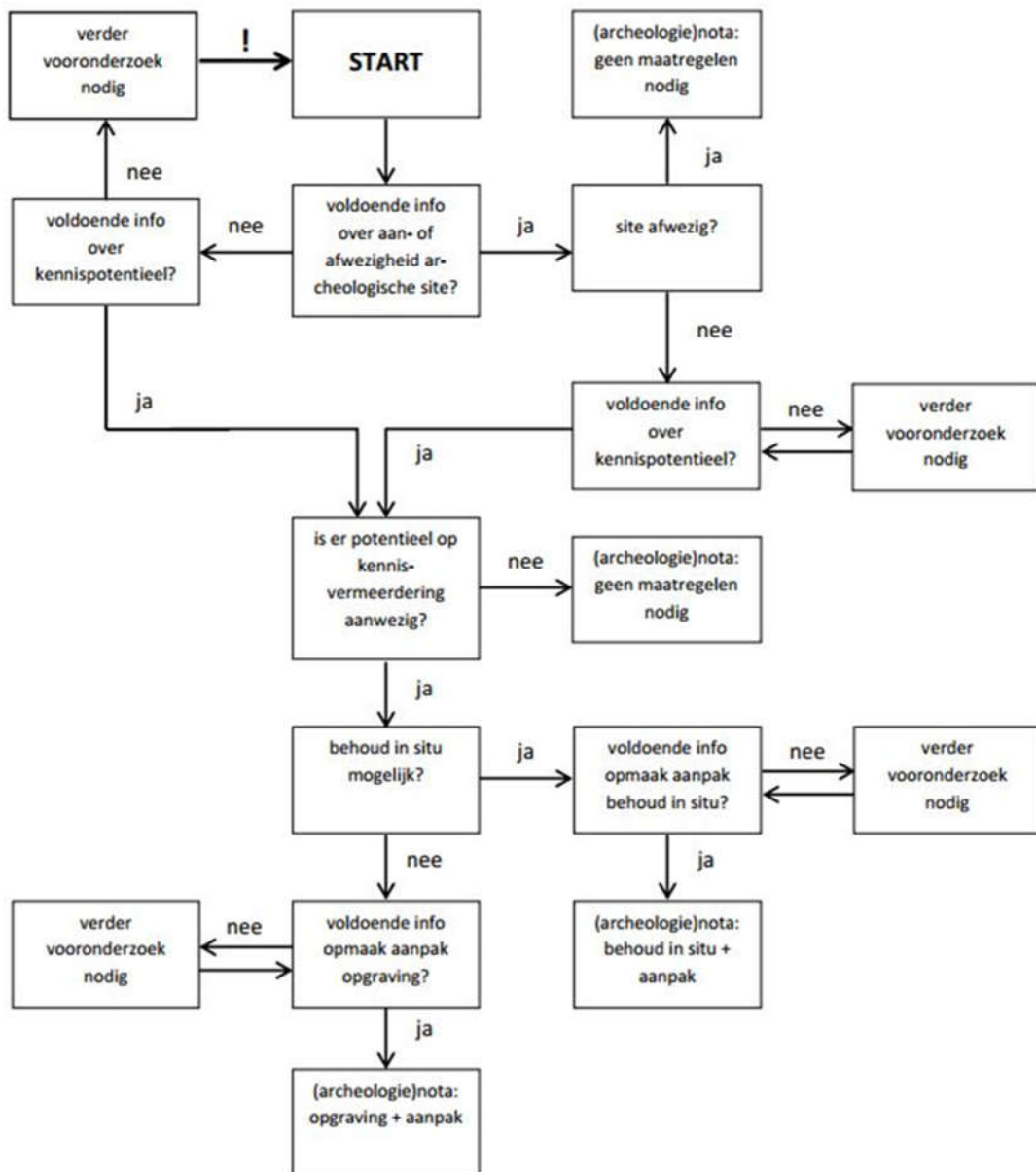
2.5.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

De doelstelling van het vooronderzoek – het vaststellen van de aanwezigheid van een archeologische site en de karakteristieken en bewaringstoestand van deze site, alsook een analyse van de relatie met het landschap, de waarde en de impact van de geplande werken – werd tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van een proefsleuvenonderzoek gehaald. Verder vervolgonderzoek is dan ook niet noodzakelijk.

Dit gemotiveerd advies wordt bevestigd door de beslissingsboom C.G.P. 5.2 (Figuur 15).

- Is er voldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site? JA
- Is er voldoende informatie over het kennispotentieel? JA
- Is er potentieel op kennisvermeerdering aanwezig? NEE

➔ **Geen maatregelen nodig**

Figuur 15: Beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek²⁵

²⁵ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017, fig. 3

3 Samenvatting

Deze nota omvat de resultaten van de uitvoering van de maatregelen opgelegd na eerder archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek, gerapporteerd in de archeologienota "*Archeologienota Gentseweg (Waregem, West-Vlaanderen)*" (ID5453).²⁶

Binnen het plangebied gelegen aan de Gentseweg te Sint-Eloois-Vijve wordt een commercieel pand met zes units en bijbehorende infrastructuur gepland. Aangezien bij de geplande ingrepen voor de aanleg hiervan potentieel aanwezig archeologisch erfgoed vernietigd zou worden, werd verder vooronderzoek geadviseerd. Uit het bureauonderzoek bleek namelijk dat het terrein vermoedelijk een hoge archeologische waarde had. Dit werd bepaald op basis van de landschappelijke en geomorfologische situatie, de archeologische context en de historische data.

Het proefsleuvenonderzoek heeft aangetoond dat de westelijke helft van het plangebied zwaar verstoord is door recente vergravingen. Mogelijk kunnen deze gelinkt worden aan de bebouwing en begroeiing die tot voor kort binnen het plangebied aanwezig was. In de oostelijke helft van het plangebied werden eveneens verstoringen opgetekend, maar in mindere mate, zodat de oorspronkelijke bodemopbouw op verschillende plaatsen nog waargenomen kon worden. In de profielen die verspreid over het plangebied werden aangelegd werd duidelijk dat binnen het plangebied een interne verweringshorizont aanwezig is. Hierdoor kunnen archeologische sporen zeer moeilijk leesbaar of zelfs verdwenen zijn.

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek zijn vrij beperkt wat archeologische sporen betreft. In het noordoosten van het plangebied werden enkele kleine greppels en een lokale depressie die waarschijnlijk natuurlijk van aard is aangetroffen. In het zuidoosten van het plangebied werd enkel een kuil die geïnterpreteerd werd als mogelijke granaatinslag en een greppel die mogelijk recent is aangetroffen. Het vondstmateriaal dat bij dit onderzoek werd aangetroffen is zeer beperkt en vertoont een hoge fragmentatie en verwerking. Algemeen gaat het om drie contexten Romeinse bouwkeramiek en twee contexten aardewerk uit de late middeleeuwen. Slechts één context is afkomstig uit een spoor, namelijk één van de greppels die in het noordoosten van het plangebied werd aangetroffen. Het overige vondstmateriaal is ofwel afkomstig uit de verweringshorizont (die sterke bioturbatie vertoonde), ofwel uit een laag die als verstoord werd geïnterpreteerd. Het vondstmateriaal leverde dus weinig informatie op omtrent de aangetroffen sporen, het is louter een indicatie voor menselijke aanwezigheid ter hoogte van het plangebied in de Romeinse periode en de late middeleeuwen.

Het potentieel op kennisvermeerdering bij verder onderzoek binnen het plangebied is dan ook zeer beperkt. Er wordt dan ook geen verder onderzoek geadviseerd binnen het plangebied aan de Gentseweg te Sint-Eloois-Vijve.

²⁶ DE GRUYSE e.a. 2017

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (overgenomen uit het Programma van Maatregelen van de archeologienota "Archeologienota Gentseweg (Waregem, West-Vlaanderen)").	10
Figuur 2: Foto's van het terrein tijdens het onderzoek.	11
Figuur 3: foto's methodiek.	11
Figuur 4: Hoge begroeiing in het uiterste noorden van het plangebied.	12
Figuur 5: Referentieprofiel 1.3 (links); met aanduiding horizonten (rechts).	17
Figuur 6: Referentieprofiel 3.1 (links); met aanduiding horizonten (rechts).	18
Figuur 7: Enkele voorbeelden van de verstoringen die binnen het plangebied werden aangetroffen.	26
Figuur 8: De muur in het zuidwesten van werkput 4 (links), met detailopname (rechts).	27
Figuur 9: Muurresten in werkput 6 (links), met aan de binnenzijde bepleistering en de restanten van een vloer (rechts).	27
Figuur 10: Kijkvenster in werkput 3, met S3003 (linksonder) en S3002 (rechtsboven).	29
Figuur 11: S3002 in coupe in de werkputwand, met boven het spoor de verbruiningshorizont (Bw-horizont).	29
Figuur 12: Coupe op S3003 (links) en S3002 (rechts) met aflijning.	30
Figuur 13: Detailfoto van S6004 in het vlak.	30
Figuur 14: Het kijkvenster in werkput 5 ter hoogte van S5001.	31
Figuur 15: Beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek.	39

4.2 Tabellenlijst

Tabel 1: Werkput 1 Profiel 3.	15
Tabel 2: Werkput 3 profiel 1.	17
Tabel 3: Legende.	19
Tabel 4: Overzicht van het aantal sporen.	20
Tabel 5: Geraadpleegde specialisten	31
Tabel 6: Inventaris vondsten	32

4.3 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (1:3.210; digitaal; 05062019)	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (1:693; digitaal; 05062019)	3
Plan 3: Plangebied op de orthofoto (1:693; digitaal; 05062019)	4
Plan 4: Aangelegde proefsleuven en kijkvensters op orthofoto, met aanduiding reden tot afwijkingen (1:469; digitaal; 05062019)	14
Plan 5: Overzichtsplan van alle profielputten op de kadasterkaart (GRB), met verstoorde profielen (oranje) en profielen waarin de oorspronkelijke bodemopbouw nog bewaard was (groen). (1:443; digitaal; 19062019)	16
Plan 6: Vlakhoogtes op kadasterkaart (GRB) (1:469; digitaal; 05062019)	21
Plan 7: Maaiveldhoogtes op kadasterkaart (GRB) (1:469; digitaal; 05062019)	22
Plan 8: Allesporenkaart op kadasterkaart (GRB) (1:469; digitaal; 05062019)	23
Plan 9: Uitsnede van allesporenkaart op kadasterkaart (GRB), ter hoogte van het noordoosten van werkputten 1, 2 en 3 (1:114; digitaal; 05062019)	24
Plan 10: Allesporenkaart geplot op orthofoto van 2017 (1:456; digitaal; 05062019)	28
Plan 11: Vondstlocaties op kadasterkaart (GRB) (1:456; digitaal; 05062019)	33

5 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2017. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 2.0)*, Brussel.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2019. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel. Available at: https://www.onroerendergoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_geen_TC_20190322.pdf.

AGIV, 2019a. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootschalig Referentiebestand (GRB).

AGIV, 2019b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, 2017, Vlaanderen.

AGIV, 2019c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2019d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.

BOGEMANS, F., 2007. *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart: Kaartblad 29 Kortrijk*, Vrije Universiteit Brussel.

DOV VLAANDEREN, 2019a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

DOV VLAANDEREN, 2019b. Databank Ondergrond Vlaanderen, Neogeen/paleogeen (Tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

DOV VLAANDEREN, 2019c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

DE GRYSE, J. e.a., 2017. *Archeologienota Waregem, Gentseweg, Sint-Michiels-Brugge*. Available at: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/5453>.

6 Bijlagen

6.1 Sporenlijst

6.2 Vondstenlijst

6.3 Fotolijst

6.4 Allesporenkaart